

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Ковальов

Віталій Борисович

Доктор сільськогосподарських наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки

Бібліографічний покажчик наукових праць
за 1962–2017 роки

До 80-річчя
від дня народження

Житомир

2018

УДК 016:631.15

К 56

Укладачі: *Яремчук Н. Г.,
Касянюк О. І.*

Редактор: *Ігнатюк М. В.*

Автор вступної статті: *Савченко Ю. І.*

Відповідальний за випуск: директор бібліотеки *Ігнатюк М. В.*

К 56 Ковальов Віталій Борисович : біобібліогр. покажчик наук. пр. за 1962–2017 роки / уклад. Н. Г. Яремчук, О. І. Касянюк ; авт. вступ. ст. Ю. І. Савченко; відп. за вип. М. В. Ігнатюк ; ЖНАЕУ, бібліотека. – Житомир : ЖНАЕУ, 2018. – 84 с.

Передмова

Біобібліографічний покажчик присвячений 80-річчю від дня народження Ковальова Віталія Борисовича – доктора сільськогосподарських наук, професора, заслуженого діяча науки і техніки України, відомого вченого в галузі льонарства, хмелярства та технології їх переробки.

До покажчика ввійшли всі наукові та навчально-методичні праці вченого за 1962–2017 роки, винаходи, стандарти, публікації про життя та діяльність. Всі документи публікуються мовою оригіналу.

Принцип розташування матеріалів – тематичний, а у середині рубрик – хронологічний та алфавітний.

Покажчик містить такі розділи:

- Основні дати життя та діяльності Ковальова Віталія Борисовича;
- Життєвий і науковий шлях Віталія Борисовича Ковальова;
- Хронологічний покажчик публікацій;
- Патенти, авторські свідоцтва, стандарти, книги, рекомендації виробництву;
- Література про життя та діяльність В. Б. Ковальова.

Бібліографічний опис надано згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Загальні вимоги та правила складання».

Скорочення слів виконано згідно з діючими стандартами: ДСТУ 3582–97 «Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила», ГОСТ 7.12–93 «Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Сокращения слов на русском языке. Общие требования и правила».

Для полегшення пошуку робіт складено предметно-тематичний та іменний покажчик співавторів. У допоміжних покажчиках наводяться посилання на відповідні номери бібліографічних описів у розділах хронологічного покажчика публікацій.

Покажчик розрахований на наукових співробітників, студентів, широке коло користувачів.

Віталій Борисович

Ковальов

У 1959 році закінчив Житомирський сільськогосподарський інститут, одержавши з відзнакою диплом вченого агронома. За роки навчання в інституті 1954–1959 рр. освоїв основи наукової роботи, провівши дослідження у господарствах Баранівського району Житомирської області по впливу строків сівби та збирання врожаю льону на врожай та якість волокна цієї культури, які Державна атестаційна комісія оцінила на відмінно. З цього часу він не розлучався з культурою льону, працюючи після закінчення інституту агрономом колгоспу «Дружба» та головним агрономом колгоспу «Шлях Леніна» Любелеського району Волинської області, навчаючись в аспірантурі (з 1962–1965 рр.) при Всесоюзному інституті льону та в подальшому працюючи старшим науковим працівником, завідувачим лабораторії технології і технологічного аналізу, заступником директора з наукової роботи цього ж інституту (ВНДІЛ) та з 1980 р, повернувшись на Україну, завідувачем відділу льону та заступником директора з наукової роботи Інституту сільського господарства Полісся НААН. У 1968 р. захистив кандидатську дисертацію по переробці льону, а в 1972 р. йому присвоєно звання старшого наукового співробітника.

У 1990 році на засіданні спеціалізованої Вченої ради Української аграрної академії (національний Університет біоресурсів і природокористування України) захистив докторську дисертацію, віддавши галузі льонарства 63 роки життя і праці. В 1993 році йому присвоєно вчене звання професора Херсонського індустріального університету по індустріальній технології збирання та переробки льону.

Віталій Борисович Ковальов є одним з провідних вчених в галузі льонарства. Він являється керівником та відповідальним виконавцем науково-дослідних робіт по науково-технічній проблемі «Луб'яні культури. Удосконалити та впровадити ефективну систему льонарства...» та з 1996 по 2014 рік керівником програми «Хміль. Розробити комплексну систему виробництва і переробки хмелю».

За 54 роки роботи у Всесоюзному інституті льону та Інституту сільського господарства Полісся професор Ковальов В. Б. провів важливі для аграрної науки і виробництва фундаментальні наукові дослідження з питань підвищення урожайності, збирання та первинної переробки льону, які мають принципове значення для інтенсифікації виробництва, чим збагатив сільськогосподарську науку працями першорядного теоретичного та виробничого значення.

Важливе теоретичне і практичне значення мають його дослідження, виконані особисто та сумісно з учнями, по розробці: індустріально-поточної рулонної технології збирання, реалізації та переробки льоносировини і засобів для її реалізації, яка є основою індустріальної технології виробництва

льонопродукції без затрат ручної праці; основних елементів ресурсозбереження, які включають нові сорти, інкрустацію насіння комплексними препаратами, обробку посівів баковими сумішами, підсів під льон багаторічних трав, комбайнове вибирання з обмолотом вологого вороху та використання нетрадиційних методів досушування насіння. Всі вони ввійшли в ресурсозберігаючу технологію вирощування льону з мінімальними енергетичними затратами та науково-обґрунтовані системи ведення сільського господарства в зонах вирощування льону, включені в директивні постанови, широко використовуються в льоносіючих господарствах.

Впровадження даних розробок в колективних сільськогосподарських підприємствах та фермерських господарствах дозволить відновити в країні галузь льонарства.

Ковальов В. Б. являється видатним вченим в галузі льонарства, автор і співавтор більше 200 друкованих робіт, серед яких монографії і книги: «Льон-довгунець», «Операційна технологія збирання та первинної переробки льону», «Індустріальна технологія в льонарстві», «Механізація вирощування льону», «Захист льону», «Інтенсивна технологія вирощування льону», «Робочий зошит агронома інтенсивній технології вирощування льону-довгунця», «Біоконверсія органічних відходів в біодинамічному господарстві», які добре відомі вченим і спеціалістам АПК.

За результатами розробок Віталій Борисович Ковальов має 50 авторських свідоцтв та патентів на винаходи. Він являється автором шести сортів льону, з яких сорт «Синільга» визнаний національним стандартом.

Учений поєднує науково-дослідну роботу з підготовкою наукових кадрів та спеціалістів для сільськогосподарського виробництва. Під його керівництвом підготовлено 4 кандидати наук, 3 – проходять підготовку, крім цього на базі відділу льону підготували кандидатські дисертації 7 аспірантів та пошукачів. Для науково-дослідної роботи Ковальовим В. Б. проведено ряд розробок методичного характеру і видані «Методичні вказівки по проведенню польових дослідів з льоном-довгунцем», «Методичні вказівки по проведенню дослідів з добривами», «Методичні вказівки по проведенню технологічної оцінки льоносоломи та дослідів по первинній обробці льону», якими користуються наукові працівники всіх країн СНД; для студентів технікумів та ВУЗів видано підручник «Загальна технологія льняного виробництва» та лабораторний практикум по курсу «Оцінка якості льономатеріалів».

З 1987 р. Ковальов В. Б. затверджений завідуючим філіалом кафедри «Виробництва натуральних волокон» Херсонського індустріального інституту, створеної на базі відділу льону Інституту сільського господарства Полісся сумісним наказом від 10.12.1987 р. за № 492/376 Держагропрому та Мінвузу України, яка працювала до 1997 року. На філіалі кафедри підготовлено більше 200 студентів, які розробили та успішно захистили дипломні роботи.

Ковальов В. Б. являвся членом: Спеціалізованої вченої ради Д 26.004.10 при Національному аграрному університеті по захисту докторських і кандидатських дисертацій по спеціальностях: 06.01.01 – загальне землеробство та 06.01.09 – рослинництво; Спеціалізованої вченої ради К 14.083.01 при Державному агроекологічному університеті по захисту кандидатських дисертацій за спеціальністю 03.00.16 – екологія; до сьогоднішнього дня являється членом Спеціалізованої вченої ради Д 74.844.01 по захисту докторських і кандидатських дисертацій Уманського національного університету садівництва; Постановою Президії ВАК № 1-08/8 від 11.11.1998 р. був затверджений членом експертної ради ВАК України по спеціальності 05.18.03 – первинна обробка та зберігання продуктів рослинництва і 05.19.03 – технологія текстильних матеріалів. Постановою Президії ВАК України від 08.11.2000 р. за № 1-09/9 був затверджений членом експертної ради по спеціальностях агрономії та лісового господарства, де приймав активну участь в атестації дисертаційних робіт.

По питаннях агровиробництва та наукової роботи Ковальов В. Б. виїжджав в наукові відрядження в Польщу та Чехословаччину.

Ковальов В. Б. багато уваги приділяє впровадженню досягнень науки в сільськогосподарське виробництво, постійно читав лекції на курсах підвищення кваліфікації, виступав зі статтями на сторінках обласних та районних газет, з лекціями на нарадах, семінарах, в агроформуваннях. За період з 1990 року на курсах підвищення кваліфікації підготовлено більше 1 тис. спеціалістів з різних регіонів України. Ним самостійно та в співавторстві видано більше 30 рекомендацій, які широко використовуються у виробництві.

Для агропромислового виробництва Житомирської області під керівництвом та з участю Ковальова В. Б. розроблені програми «ЗЕРНО-2000, 2002, 2003» і «ЛЬОН- 2005, 2010, 2015», «РОДЮЧІСТЬ», «НАСІННИЦТВО», «РІПАК» та інші.

Після аварії на ЧАЕС Ковальов В. Б. провів ряд досліджень в 30-ти кілометровій зоні на ґрунтах з щільністю забруднення до 200 КІ/км, за результатами яких видано методичний посібник та ряд наукових праць. До 2005 року Ковальов В. Б. продовжував жити і працювати в радіоактивно забрудненій зоні.

За науково-виробничу діяльність та громадську роботу Ковальов В. Б. нагороджений медалями «За трудову відзнаку» та «Ветеран праці», золотою та двома срібними медалями ВДНГ СРСР, йому присвоєно звання «Заслужений діяч науки і техніки України». Його роботи відмічені численним дипломами та грамотами, нагороджений дипломом «Кращий винахідник Житомирщини», грамотами Мінсільгоспу, УААН, Облдержадміністрації та іншими.

Ковальов В. Б., як науковий працівник і як керівник користується авторитетом і повагою серед працівників Інституту та інших наукових

установ, був обраний членом відділення рослинництва та землеробства Української академії аграрних наук.

З 2016 року доктор сільськогосподарських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки, повний сили і енергії – завідувач кафедри технології зберігання та переробки продукції рослинництва Житомирського національного агроекологічного університету вносить вагомий вклад по підготовці спеціалістів, магістрів – дослідників та кандидатів сільськогосподарських наук для народного господарства України та розв’язання актуальних проблем сільськогосподарського виробництва зони Полісся України.

Академік національної академії
аграрних наук України

Ю. І. Савченко

Vitaliy Borisovich Kovalev

In 1959 graduated from Zhytomyr Agricultural Institute, having received a diploma of a scientist agronomist with distinction. During his studies at the institute of 1954-1959 he studied the basics of scientific work by conducting research on farms in the Baranivskyi district of Zhytomyr region on the influence of sowing and harvesting of flaxseed on the harvest and the quality of the fiber of this culture, which the State Attestation Commission assessed in excellent terms.

Since that time, he has not parted with the culture of flax, after graduating from the institute, he was an agronomist of the collective farm "Druzhba" and the main agronomist of the collective farm "The Way of Lenin" of Lyubolevsky district of the Volyn region, studying at the All-Union Institute of Flax in postgraduate studies (from 1962 to 1965) and working in the future. senior research worker, head of the laboratory of technology and technological analysis, deputy director of the scientific work of the same institute (VNIIL), and since 1980, returning to Ukraine, head of the department of flax and deputy director on scientific work of the Institute of Agriculture of Polissya of the National Academy of Sciences of Ukraine;

In 1968 he defended his Ph.D. thesis on flax processing;

In 1972 he was awarded the title of senior research fellow.

In 1990, at the meeting of the specialized Academic Council of the Ukrainian Agrarian Academy (National University of Bioresources and Natural Resources of Ukraine), he defended his doctoral dissertation, giving the flax industry 63 years of life and work. In 1993 he was awarded the title of Professor of the Kherson Industrial University for the industrial technology of flax harvesting and processing

VB Kovalev is one of the leading scientists in the field of flax. He is the head and responsible executor of research works on the scientific and technical problem "Lubyan cultures. Improve and implement an efficient flax system ... "and from 1996 to 2014, the head of the program" Humil. Develop a comprehensive system for the production and processing of hops.

During 54 years of work at the All-Union Institute of Flax and the Institute of Agriculture of Polissya, professor V. V. KOVOLOV conducted important scientific researches on raising productivity, harvesting and primary processing of flax, which are of fundamental importance for the intensification of production, which has been enriched agricultural science works of paramount theoretical and productive value.

An important theoretical and practical significance are his research, performed in person and in co-operation with the students, in the development of: industrial-flow roll technology for the collection, sale and processing of flax and materials for its implementation, which is the basis of industrial technology for the production of flax production without the cost of manual labor; the main elements of resource conservation, which include new varieties, incrustation of seeds by complex preparations, treatment of crops with tare mixtures, underlying flax of perennial grasses, combine harvesting with threshing of a dung and use of non-traditional methods of drying seeds. All of them entered the resource-saving flax cultivation

technology with minimal energy input and scientifically-based farming systems in flax growing zones, included in the directive, widely used in flax farms.

Implementation of these developments in collective farms and farms will allow the restoration of the country's flax industry.

VB Kovaliev is an outstanding scientist in the field of flax, author and co-author of more than 200 printed works, including monographs and books: "Lyondovgunets", "Operational technology of harvesting and primary processing of flax", "Industrial technology in flax", "Mechanization of flax growing", "Protection of flax", "Intensive technology of flax cultivation", "Workbook of agronomist intensive technology of growing flax flax", "Bioconversion of organic waste in the biodynamic economy", which are well known to scientists and specialists of agrarian and industrial complex.

According to the results of the development of VB Kovalev has 50 author's certificates and patents and inventions. He is the author of six varieties of flax, from which the variety "Sinilga" is recognized as a national standard.

VB Kovaliev combines research work with the training of scientific staff and specialists for agricultural production. Under his leadership 4 candidates of sciences have been trained, 3 are trained, besides, on the basis of the flax department, 7 postgraduates and search engineers have prepared PhD theses.

For the research work KOVAL'OVYV VB conducted a series of developments of a methodical nature and published "Methodical instructions for conducting field experiments with flax flax," "Methodical instructions on conducting experiments with fertilizers", "Methodical guidelines for the technological assessment of flaxenolines and experiments on the primary processing of flax", which are used by scientific workers of all CIS countries; For students of technical schools and universities the textbook "General technology of linen production" and laboratory workshop on the course "Assessment of quality of flax materials" was published.

Since 1987 KOVALOV VB approved by the head the branch of the department of "Production of natural fibers" of the Kherson Industrial Institute, created on the basis of the department of flax of the Institute of Agriculture of Polissya by a joint order dated December 10, 1987, No. 492/376 of the State Agrarian Policy and Ministry of Housing and Utilities of Ukraine, which worked until 1997. More than 200 students have been trained at the department of the department that have developed and successfully defended the thesis. Kovalov VB was a member of the Specialized Academic Council D 26.004.10 at the National Agricultural University for the protection of doctoral and candidate's dissertations in the specialties: 06.01.01 - general agriculture and 06.01.09 - plant growing; Specialized Academic Council K 14.083.01 at the State Agroecological University for the protection of master's theses in the specialty 03.00.16 - ecology; to this day is a member of the Specialized Academic Council D 74.844.01 for the protection of doctoral and candidate dissertations of the Uman National University of Horticulture; By the decree of the Presidium of the VAC No. 1-08 / 8 of 11.11.1998 was approved by the member of the expert council of the VAC of Ukraine on the specialty 05.18.03 - primary processing and storage of plant products and 05.19.03 - technology of textile materials. By resolution of the Presidium of the Higher Attestation Commission of Ukraine of

08.11.2000, No. 1-09 / 9, was approved by a member of the expert council on the specialties of agronomy and forestry, where he took an active part in the certification of dissertation papers.

On issues of agricultural production and scientific work KOVALOV VB He went on scientific trips to Poland and Czechoslovakia.

Kovalov VB much attention is devoted to the implementation of scientific achievements in agricultural production, constantly lectured at advanced training courses, presented articles in the pages of oblast and district newspapers, lectures at meetings, seminars, and agribusinesses. Over the period since 1990, more than 1 thousand specialists from different regions of Ukraine have been trained at advanced training courses. They independently and co-authored more than 30 recommendations, which are widely used in production.

For agricultural production of Zhytomyr region under the guidance and with participation KOVALOVA VB developed the programs "GREEN-2000, 2002, 2003" and "LYON-2005, 2010, 2015", "FERTILITY", "SUSPENSION", "RIPAC" and others.

After the accident at ChNPP Kovalov VB conducted a number of studies in the 30-kilometer zone on soils with a density of pollution up to 200 KI / km, the results of which resulted in a methodological manual and a number of scientific works. By 2005 KOVALOV VB continued to live and work in a radioactive contaminated area.

For scientific and production activities and public work KOVALOV VB He was awarded with the medals "For Work Award" and "Veteran of Labor", with gold and two silver medals of the USSR Academy of Internal Affairs, he was awarded the title "Honored Worker of Science and Technology of Ukraine". His works are marked by numerous diplomas and diplomas, awarded with a diploma "Best inventor of Zhytomyrshchina", certificates of the Ministry of Agriculture, UAAS, Oblast state administrations and others.

Kovalov VB, as a research worker and as a leader, uses authority and respect among the Institute's staff and other scientific institutions, was elected a member of the Ukrainian Academy of Sciences's Plant and Agriculture Division.

Since 2016, the Doctor of Agricultural Sciences, Professor, Honored Worker of Science and Technology, full strength and energy - the head of the technology of storage and processing of crop production at Zhytomyr National Agroecological University makes a significant contribution to the training of specialists, masters - researchers and candidates of agricultural sciences for the national economy of Ukraine. and solving of the actual problems of agricultural production of the Polissia zone of Ukraine.

Academician of the National Academy
of Agrarian Sciences of Ukraine

Yu.I. Savchenko

**Основні дати життя і діяльності
заслуженого діяча науки, доктора
сільськогосподарських наук, професора
Віталія Борисовича Ковальова**

8 серпня 1937	Народився у м. Києві
1944–1954	Учень Коростишівської СШ № 3, Житомирська область
1954–1959	Студент агрономічного факультету Житомирського сільськогосподарського інституту.
1959–1960	Агроном колгоспу «Дружба» с. Хворостів Любомського району Волинської області
1960	Інструктор Любомського районного комітету ЛКСМУ м. Любомль Волинської області
1960–1962	Головний агроном колгоспу «Шлях Леніна» с. Городно Любомльського району Волинської області
1962–1965	Аспірант Всесоюзного науково-дослідного Інституту льону м. Торжок Калінінської області, за спеціальністю – первинна обробка текстильної сировини
1965–1969	Старший науковий співробітник хіміко-технологічної лабораторії Всесоюзного науково-дослідного інституту льону м. Торжок Калінінської області
1967	Захист кандидатської дисертації «Влияние микробиологических процессов на выход и качество льноволокна при разных способах приготовления тресты» на вченій раді Білоруського науково-дослідного Інституту землеробства, м. Жодіно Мінської області БРСР. Присуджена вчена ступінь кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю – технічні культури
1969–1980	Завідуючий лабораторією технології і технологічного аналізу Всесоюзного науково-дослідного інституту льону, м. Торжок Калінінської області РСФСР
1972	Рішенням Вищої Атестаційної Комісії присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника за спеціальністю «Первинна обробка текстильної сировини»
1969–1980	Голова науково-технічної ради НТТ Всесоюзного науково-дослідного інституту льону
1972–1980	Заступник директора з наукової роботи Всесоюзного науково-дослідного інституту льону, м. Торжок Калінінської області РСФСР
1980–1995	Завідувач відділу льону науково-дослідного інституту сільського господарства Нечорноземної зони України

УААН с. Грозино Коростенського району Житомирської області

- 1981–1992 Голова науково-технічної Ради НТТ Інституту сільського господарства Нечорноземної зони України
- 1986 Нагороджений медаллю «За трудову доблесть»
- 1987 Нагороджений золотою медаллю ВДНГ СРСР за досягнуті успіхи в розвитку народного господарства СРСР
- 1987 Нагороджений медаллю «Ветерана праці» за довголітню добросовісну працю
- 1988 Нагороджений срібною медаллю ВДНГ СРСР за досягнуті успіхи в розвитку народного господарства СРСР
- 1988 Присвоєно звання «Кращий винахідник Житомирщини» за високі показники винахідницької діяльності
- 1988 Нагороджений знаком «Відмінник винахідництва та раціоналізації»
- 1989 Нагороджений срібною медаллю ВДНГ СРСР за досягнуті успіхи в розвитку народного господарства СРСР
- 1988–2004 Завідувач, доцент філії кафедри «Машини та апарати текстильної промисловості» Херсонського індустріального інституту (з 1997 р. Херсонський державний технічний університет)
- 1990 Захист докторської дисертації «Усовершенствование приемов, способствующих увеличению производства и повышению качества льнопродукции при индустриальной технологии уборки» на Вченій раді Української сільськогосподарської академії (м. Київ). Рішенням ВАК при Раді Міністрів СРСР присуджена вчена ступінь Доктора сільськогосподарських наук за спеціальністю 05.18.03 – первинна обробка, зберігання зерна та іншої продукції рослинництва
- 1991–1999 Член спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук по спеціальності 05.19.02 – «Первинна обробка текстильної сировини» при Херсонському індустріальному інституті (Херсонському державному технічному університеті)
- 1993 Рішенням вченої Ради Херсонського індустріального інституту присвоєне вчене звання професора кафедри виробництва натуральних волокон

1995–2006	Заступник директора з наукової роботи Інституту сільського господарства Полісся УААН м. Житомир
1995–2005	Член спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня кандидата\доктора сільськогосподарських наук по спеціальностях: 06.01.01 – загальне землеробство та 06.01.09 – рослинництво при Українській сільськогосподарській академії м. Київ
1996 - 2015	Голова технічного комітету стандартизації ТК-36 «Хміль та продукти його переробки»
1996–2016 1997	Голова дегустаційної комісії по визначенню якості пива Присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України»
1998–2017	Заступник відповідального редактора збірника наукових праць «Агропромислове виробництво Полісся»
1998 –по даний час	Член спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня кандидата\доктора сільськогосподарських наук при Уманському національному університеті садівництва. Голова Державної екзаменаційної комісії з присвоєння кваліфікації вченого агронома Житомирського національного агроекологічного університету
1998–2004	Член експертної ради ВАК України згідно Постанови Президії ВАК №1 – 08\8 від 11.11.1998 по спеціальності 05.18.03 – первинна обробка та зберігання продуктів рослинництва та 05.19.03 – технологія текстильних матеріалів
2001–2014	Член спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня кандидата сільськогосподарських наук за спеціальністю 03.00.16 – екологія Житомирського державного агроекологічного університету
2000–2002	Член експертної ради ВАК України згідно Постанови Президії ВАК від 08.11.2000 р. за №1-09\9, по спеціальностях агрономії та лісового господарства
2007	Рішенням президії Української академії наук нагороджений почесною відзнакою УААН
2007–2012	Завідувач відділу біотехнології та мікроклонального розмноження хмелю Інституту сільського господарства Полісся УААН м. Житомир

2011	Нагороджений орденом «За заслуги» за активну громадську позицію, високий професіоналізм та особливі заслуги при ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС
2012–2016	Головний науковий співробітник відділу селекції, біотехнології та інноваційних технологій Інституту сільського господарства Полісся УААН, м. Житомир
2016–2017	Виконуючий обов'язки завідувача кафедри технології зберігання та переробки продукції рослинництва Житомирського Національного агроєкологічного університету
2017 (01.03) – даний час	Завідувач кафедри технології зберігання та переробки продукції рослинництва Житомирського національного агроєкологічного університету

The main dates of life and work of the Honored Worker of Science, Doctor of Agricultural Sciences, Professor Vitaliy Borisovich Kovalev

08.08.1937	Born in Kiev
1944–1954	A student of Korostishiv secondary school №3, Zhytomyr region
1954–1959	Student of the Faculty of Agronomy, Zhytomyr Agricultural Institute. Diploma with distinction of a scientist agronomist
1959–1960	Agronomist of the collective farm "Druzhba", p. Hvorostiv, Lyubomsky district, Volyn region
1960	Instructor of the Lyubomsky District Committee of the LKSMU, Lyuboml, Volyn Oblast
1960–1962	The chief agronomist of the collective farm "The Way of Lenin", v. Gorodno, Lyubomlsky district, Volyn region
1962–1965	Postgraduate student of the All-Union Research Institute of Flax, Torzhok, Kalininsky region, RSFSR, specializing in the primary processing of textile raw materials
1967	The defense of the candidate's dissertation: "Influence of microbiological processes on output and quality of flax fiber in different methods of cooking trusts" at the scientific council of the Belarusian Research Institute of Agriculture, Zhodino, Minsk oblast of the BSSR. The academic degree of the candidate of agricultural sciences in the specialty "Technical Culture" has been awarded.
1969–1980	Head of Laboratory of Technology and Technological Analysis of the All-Union Research Institute of Flax, Torzhok, Kalinin region of the RSFSR
1972	The decision of the Supreme Attestation Commission has been

- awarded the title of senior research associate in the specialty "Primary Processing of Textile Raw Materials"
- 1969–1980 Chairman of the Scientific and Technical Council (NTT) of the Institute
- 1972–1980 Deputy Director for the scientific work of the All-Union Research Institute of Flax, Torzhok, Kalinin region of the RSFSR
- 1980–1995 Head of the flax department of the Research Institute of Agriculture of the non-chernozem zone of Ukraine (Institute of Agriculture of Polissya) v. Grozino, Korosten district, Zhytomyr region
- 1981–1992 Chairman of Scientific and Technical Council of NTT Institute
- 1986 Awarded the Medal "For Labor Valor"
- 1987 He was awarded a gold medal ENEA USSR. For the successes achieved in the development of the national economy of the USSR
- 1987 He was awarded the Medal of Labor "Veteran" for long years of honest work
- 1988 He was awarded the Silver Medal of the USSR Supreme Economic Council. For the successes achieved in the development of the national economy of the USSR
- 1988 The title "Best inventor of Zhytomyr region" was awarded for high indicators of inventive activity
- 1988 Awarded the sign "Excellent inventions and rationalization"
- 1989 He was awarded the Silver Medal of the USSR Supreme Economic Council. For the successes achieved in the development of the national economy of the USSR
- 1988–2004 Head, associate professor of the branch of the department "Machines and Apparatus of the Textile Industry" of the Kherson Industrial Institute (since 1997 Kherson State Technical University) in Korosten on the terms of concordance
- 1990 Defense of the doctoral dissertation "Improvement of techniques that promote increase of production and increase of quality of liquor production at the industrial harvesting technology" at the Academic Council of the Ukrainian Agricultural Academy (Kyiv). By the decision of the VAC under the Council of Ministers of the USSR, an academic degree of the Doctor of Agricultural Sciences in the specialty 05.18.03 - primary processing, storage of grain and other crop production

- 1991-1999 Member of the specialized scientific council on awarding the scientific degree of the candidate of agricultural sciences on the specialty 05.19.02 - "Primary processing of textile raw materials", at the Kherson Industrial Institute (Kherson State Technical University)
- 1993 By the decision of the scientific council of the Kherson industrial institute the academic rank of the professor of the department of production of natural fibers
- 1995-2006 Deputy Director for Scientific Work of the Institute of Agriculture of Polissya UAAS, Zhytomyr
- 1995–2005 Member of the specialized scientific council for the awarding of the scientific degree of the candidate / doctor of agricultural sciences in specialties: 06.01.01 - general agriculture and 06.01.09 - plant growing at the Ukrainian Agricultural Academy, Kyiv
- 1996 Chairman of the Technical Committee for Standardization of TK-36 "Hops and Products of its Processing"
- 1996–2016 The head of the tasting commission for determining the quality of beer
- 1997 By the decree of the President of Ukraine for the significant personal contribution to the economic, social and cultural development of Zhytomyr region, the honorary title "Honored Worker of Science and Technology of Ukraine" was awarded.
- 1998–2016 Deputy Editor-in-Chief of the collection of scientific works "Agro-industrial production of Polissya"
- 1998 – present Member of the specialized scientific council for awarding the scientific degree of the candidate / doctor of agricultural sciences at the Uman National University of Horticulture. Chairman of the State Examination Commission on the qualification of a scientist agronomist at the Zhytomyr Agricultural Academy
- 1998–2004 Member of the expert council of the Higher Attestation Commission of Ukraine in accordance with the Resolution of the Presidium of the Higher Attestation Commission # 1 - 08 \ 8 of 11.11.1998, specialty 05.18.03 - primary processing and storage of crop products and 05.19.03 - technology of textile materials

- 2001–2014 Deputy Editor-in-Chief of the collection of scientific works "Agro-industrial production of Polissya" Member of the specialized scientific council on awarding the scientific degree of the candidate of agricultural sciences in the specialty 03.00.16 - ecology of Zhytomyr State Agroecological University
- 2000–2002 Member of the expert council of the Higher Attestation Commission of Ukraine in accordance with the Resolution of the VAC Presidium dated November 08, 2000, No. 1-09 / 9, in the fields of agronomy and forestry
- 2007 The decision of the Presidium of the Ukrainian Academy of Sciences was awarded the Honorary Award of the Ukrainian Academy of Sciences
- 2007–2012 Head of the Department of Biotechnology and Microclassical Hops Propagation of the Institute of Agriculture of the Polissya UAAN, Zhytomyr
- 2011 He was awarded the Order of Merit for active public position, dedication, high professionalism and special merits in eliminating the consequences of the Chernobyl accident
- 2012–2016 Chief Researcher of the Selection, Biotechnology and Innovation Technology Department of the Polissya Institute of Agriculture, UAAS Zhytomyr
- 2016–2017 Acting Head of the Department of Technology for Storage and Processing of Crop Production at Zhytomyr National Agroecological University
- 2017–presen Head of the technology of storage and processing of crop production at the Zhytomyr National Agroecological University

Життєвий і науковий шлях

Віталія Борисовича Ковальова

Дитинство

Народився В. Б. Ковальов у місті Києві на Подолі 8 серпня 1937 р. Він був третім наймолодшим сином в сім'ї. Ще не виповнилось йому й 2 роки як померла його мати. Тому батько перед самою війною одружився вдруге. Маленький Віталік не пам'ятав своєї матері, а запам'яталась йому чужа жінка, яка прийшла в їх квартиру. А невдовзі у м. Київ прийшли німці, залишились в пам'яті польоти літаків, вибухи бомб та снарядів, стрілянина. Батько був електриком та радіотехніком, у квартирі завжди грав радіоприймач. Коли прийшли німці у Київ сім'я не евакуювалась і батько ховав радіоприймач. Пізніше син дізнався що батька залишили у підпіллі слухати передачі радіо інформбюро і передавати сводки центру підпілля. Невдовзі восени до їх квартири завітали німці, проводили обшук, але нічого не знайшли. Через деякий час на початку зими, німці провели обшук вдруге, як розповідав батько, не став чекати третього обшуку, вночі з клумаками, посадивши малого Віталія на санки, які тягнув старший брат, пішки пішли у сторону Коростишева. На кінець третього дня дісталися до с. Киричанки (хутір Пушкіна під Коростишевом), до старшої сестри батька, де жили до часу визволення цієї частини України від німецьких загарбників. У 1943 році переїхали до Коростишева у квартиру за наймом. На слідуєчий рік, Віталія з братом Анатолієм, який був старший на 2,5 роки, відвели до школи. Усі роки Віталій навчався сумлінно, хоча писали письмові завдання, математику, на газетному папері. Запам'яталися уроки каліграфії, для якої видавали чисті зошити в косу лінійку. Виконання завдань по каліграфії пером №86, а писали чорнилом з чорнильниць, запам'яталось на все життя, а головне забезпечило розбірливий почерк наукових праць для друкарки, які їх друкували для публікації.

Ті тяжкі часи привчили дітей до роботи: кожен день потрібно було носити воду за 500 м від хати, їздити візком у ліс, заготовляти дрова на кожен день і на зиму. У ліс ходили по гриби, ягоди, груші-дички, яблука. Вже у 4–5 класі, учні щорічно літом-восени працювали у колгоспі: піднімали льон (тресту), збирали кукурудзу, копали картоплю та інше.

Вже, будучи у 8 класі, уся школа (усі учні) збирали жолуді дуба, за реалізацію яких школа придбала інструменти духового оркестру, був найнятий вчитель і духовий оркестр грав на випуску 10-ти класників 1954 року та в послідуєчі роки, мабуть, до останнього часу. За роки навчання у школі Віталій не став відмінником, але багато предметів: математику, фізику, ботаніку знав добре і здав на відмінно. У шкільні роки

займався майструванням повітряних зміїв, планерів, моделей кораблів, мав задумку вступити в кораблебудівельний інститут. Але вийшло по іншому.

Студентські роки

Після закінчення школи В. Б. Ковальов переписувався з багатьма інститутами, але подав документи у найближчий Житомирський сільськогосподарський інститут.

В 1954 р у інституті був тільки агрономічний факультет, на який набрали 150 студентів. Після подання документів конкурс виявився значним: 10 заяв на 1 місце. Інститут представляв собою один корпус.

Біля корпусу інституту знаходився великий гараж, у якому були підготовленні суцільні двоповерхові нари зі спальними місцями (укладеними матрацами, подушками та інше), де усі абітурієнти мали місце переночувати, відпочити на період здачі вступних екзаменів. Здавали екзамени: з російської мови – диктант, української літератури – письмовий твір на вибір, фізики та хімії. Письмовий твір писали в актовому залі. Запам'ятався ряд, місце та вибрана тема: «Бережи честь змолоду», за яку отримав відмінно. Екзамен з хімії здавав професору Стольгане А. А., який після прийняття відповідей вийшов за Віталієм у коридор і привітав його сказавши: «Вітаю вас, ви вже студент!»

Далі почались студентські будні. Однак, не зважаючи на велике навантаження вони не були сірими: займався класичною та вільною боротьбою, мотоциклами, плаванням яке полюбив з 5–6 років.

Вже після 3-го курсу навчання в інституті мав права мотоцикліста, шофера 3-го класу, тракториста.

Навчальний рік починався з 1-го вересня, і з цього дня, до 1-го жовтня студенти працювали у Дослідному господарстві (с. Новосілки Черняхівського району), у селах: Високе, Левків, Гадзинка та інших, де приймали участь у збиранні врожаю зернових, хмелю, картоплі, піднімали льон на стелищах. Це була велика практика до навчання. Після 3-го курсу навчання студенти від'їжджали на літні роботи в Миколаївську область, де студент Ковальов В. Б. працював трактористом. На зароблені гроші купив костюм, годинник, фотоапарат, які служили йому довгий час. Після 4-го курсу з групою студентів проходив практику в с. Мовчанівка Ружинського району «Племінне господарство конне завод», а після цього у господарствах Баранівського району проводив дослідження за темою: «Вплив строків сівби та збирання врожаю льону, на врожай та якість льонопродукції».

Памятним було й те, що кожен рік по одному з предметів готували курсові роботи.

Ковальов Віталій Борисович,
Вчений агроном, який закінчив у 1959 р.
з відзнакою Житомирський сільськогосподарський інститут

Всі ці заходи підготували студента до майбутньої практичної роботи на виробництві.

Дипломна робота Ковальова В. Б. під керівництвом старшого викладача Білоручка «Вплив строків сівби та збирання льону на врожай та якість льонопродукції», була оцінена на відмінно, а випускник В. Б. Ковальов отримав диплом з відзнакою «Вченого агронома широкого профілю».

Після закінчення навчання в інституті Ковальов В. Б. по розподілу був направлений на роботу в розпорядження обласного управління сільського господарства Волинської області.

Робота на виробництві

Обласним управлінням сільського господарства Волинської обл. Ковальов В. Б. був направлений у колгосп «Дружба» с. Хворостів Любомльського району, де пропрацював трохи більше півроку і за активну роботу і позицію у відстоюванні нових поглядів на сільськогосподарське виробництво був переведений на посаду інструктора Любомльського районного комітету ВЛКСМУ у м. Любомль Волинської обл. з перспективою на секретаря райкому комсомолу. Однак робота у районному комітеті ВЛКСМУ не задовольняла Ковальова, і він з власної ініціативи та домовленості з головою колгоспу «Шлях Леніна» с. Городно Любомльського району, перейшов на посаду головного агронома колгоспу «Шлях Леніна», де крім зернових культур, картоплі вирощували льон та цукровий буряк.

У цьому господарстві молодий головний агроном відчув необхідність підвищувати свою кваліфікацію і відповідальність перед колективом за результати роботи. Поштовхом до цього став випадок реалізації льонопродукції. Господарство щорічно реалізовувало льонопродукцію (льонотресту) на Ковельський льонозавд і у 1960 р агроном Ковальов В. Б. поїхав з навантаженою льонотрестом грузовою автомашиною на льонозавод, де йому не роблячи аналізів оформили прийомо-здаточну накладну на тресту, поставивши їй якість номером 0.5. Повернувшись у колгосп В. Б. Ковальов розповів голові про порядок купівлі продажу трести і заявив що тресту на завод продавати не будемо. Обсудили данне питання і вирішили переробляти тресту до волокна у господарстві. Була підготовлена сушарка для льонотрести, м'ялка, щоб проминати льонотресту після підсушування, зібрали схід колгоспу на якому об'явили що кожен член колгоспу може переробляти тресту на своїй терниці (практично у кожному селянському дворі була терниця для льону) і ввечері здавати волокно, за яке отримувати готівкою гроші.

На слідуючий день, ще вдосвіта (3–4 години ранку) біля пункту переробки (сушарка з м'ялкою) працювало біля трьохсот працівників з терницями, а на слідуючий день біля п'ятисот робочих з дітьми та родичами. Ввечері комірник, який знався на якості волокна приймав льоноволокно, зважував, платив гроші, а на слідуючий день волокно відправляли на заготльон. За день у колгоспі виробляли більше тонни льоноволокна номером 8 і 9 і частину 10-им номером. Таке волокно можна виробляти на льонозаводі з льонотрести

номер 1,00–1,25, а приймаючи льонотресту номером 0,50 льонозавод занижував їй якість у 2–3 рази, чим міг нанести величезні збитки колгоспу.

Працюючи у колгоспі В. Б. Ковальов готувався в аспірантуру. В 1961 р. колгосп «Шлях Леніна» першим у районі завершив польові роботи, у зв'язку з чим головного агронома В. Б. Ковальова у числі декількох інших спеціалістів району було направлено на Всесоюзну виставку досягнень народного господарства в м. Москву. У період перебування на ВДНГ СРСР В. Б. Ковальов поїхав у Всесоюзний науково-дослідний інститут льону м. Торжок Калінінської області, де здав необхідні документи та екзамен для вступу в аспірантуру.

На початку 1962 р він отримав виклик з ВНДІ льону на навчання в аспірантурі. У житті В. Б. Ковальова почався новий період, він став аспірантом по технології переробки льону.

Аспірантура, наукова діяльність

Всесоюзний науково-дослідний інститут льону мав необхідну матеріально-технічну базу для проведення досліджень по аспірантській темі: «Вплив мікробіологічних процесів на вихід і якість льоноволокна за різних способів виготовлення льонотрести». Малося на увазі досліджувати мікробіологічні процеси при тепловодному вимочуванні льоносоломи та при вилежуванні льоносоломи на луках і льонищі. Це був період будівництва при льонозаводах цехів вимочування льоносоломи до трести з перспективою згідно Постанови ЦК КПРС та ради міністрів РСФР перейти на промислову переробку льоносоломи до трести на 50 % об'єму сировини, що виготовлялась, а також період початку впровадження комбайнової технології збирання льону з розстилом льоносоломи на льонищі з послідуочим обертання її у стрічках та підняттям трести розробленою технікою (ПТН-1) та технікою майбутнього.

Дослідження з тепловодного вимочування льону проводились у хіміко-технологічній лабораторії, яка практично була міні льонозаводом з цехом мочки, тобто мала мочильні баки, віджимно-промивну машину, сушарку вологої трести, м'яльно-тіпальний агрегат ТЛ-40 з м'ялкою МЛ-6 та куделеприготувач КЛ-25, у цеху оцінки якості проводили прочісування тіпаного волокна, визначали його номер та прядильні властивості: крім того дослідження проводились на ближніх та дальніх льонозаводах: базовому Лихославському, Ржевському, Костромському, Івановському та ін.

Дослідження вилежування льонотрести на луках і льонищі проводили на дослідному полі інституту та Дослідному господарстві, яке вирощувало льон на площі 300 га.

Заступник директора з наукової роботи Всесоюзного науково-дослідного інституту льону виступає з доповіддю на координаційній нараді 1975 р.

В. Б. Ковальов з директором дослідного господарства НДУ льону на льоновому полі у період збирання льонотрести, 1978 р.

В. Б. Ковальов з працівниками Інституту показує техніку по льону представникам Польської делегації, 1977 р.

Ковальов Віталій Борисович – заступник директора Всесоюзного науково- дослідного інституту льону в колективі Інституту.
Зправа директор Інституту Догаш Андрій Рудольфович

В. Б. Ковальов на могилі батька Ковальова Бориса Прокоповича

В. Б. Ковальов – заслужений діяч науки і техніки України

Мікробіологічні аналізи проводили у добре оснащій мікробіологічній лабораторії.

Проводячи дослідження аспірант, а після аспірантури науковий співробітник Ковальов В. Б. днював і ночував у лабораторіях.

Робота була тривала і тяжка. Перед завершенням аспірантської підготовки на одному з засідань Вченої ради інституту керівник аспіранта завідуючий лабораторією мікробіології, кандидат сільськогосподарських наук, спеціаліст по вимочуванню льону у 30–50-х роках у приватних господарствах та колгоспах, Дударев Ємельян Іванович заявив, що при підготовці аспіранта Ковальова В. Б. не ставилось питання швидкого захисту дисертації, а всебічно підготовленого спеціаліста по технології промислової переробки льоносоломи до трести і останньої до волокна. Дійсно, аспірант Ковальов В. Б. пройшов хорошу школу освоєння технології переробки льону, вніс елементи вдосконалення технології вимочування льоносоломи в умовах цехів промислової переробки льоносоломки і у 1967 році успішно захистив кандидатську дисертацію.

Після захисту кандидатської дисертації працюючи на посадах старшого наукового співробітника, завідуючого лабораторією продовжував дослідження з удосконалення технології переробки льону, результатом яких була розробка ліквідації запаху моченцевого волокна, яка захищена авторським свідоцтвом і була впроваджена на льонозаводах Росії, Литви, Латвії, розробки з використання мочильної рідини з полів фільтрації та у якості удобрення сільськогосподарських культур, були схвалені науково-технічною радою Головного управління по первинній обробці луб'яних волокон Міністерства легкої промисловості СРСР (1969 рік).

У цей час управління народного контролю СРСР включило Ковальова В. Б. у склад комісії по перевірці роботи льонозаводів Російської федерації, Литви та Латвії. На виконання розпоряджень управління народного контролю Ковальов В. Б. періодично виїжджав у складі комісії на перевірку роботи льонозаводів по заготівлі, оцінці якості льонопродукції та результатів її переробки.

У процесі перевірок виникла ідея розробити новий стандарт з оцінки якості льонотрести, який був би об'єктивним не залежав від суб'єктивного проведення аналізів за діючим ГОСТ 2975-73 «Треста льняная. Технические условия». До цієї роботи був підключений аспірант Грушин Ю. У. (керівник Ковальов В. Б.) і на протязі деякого часу був розроблений спосіб оцінки якості луб'яної сировини та м'яльно-тіпальний станок СМТ – 200М для даного способу, на основі яких розроблено ГОСТ 24383-89. « Треста льняная. Технические условия». На основі цього ГОСТ вже на Україні у 2003 році був розроблений ДСТУ 4149:2003 «Треста лляная. Технические условия».

Для льонарів було розроблено ряд методичних рекомендацій по контролю за визначенням показників якості льоносоломи за ГОСТ 14897-89 та льонотрести за ГОСТ 2975-73 та використанням нових ГОСТ 24383-89 та ДСТУ 4149:2003.

У 60-х роках минулого століття були поставлені на виробництво та почали впроваджуватись у льоносіючих господарствах льонозбиральні комбайни ЛК-4Т та ЛК-4А, які вибирали льон, очісували головки з насінням та розстелювали льоносолому у стрічки на цьому льонищі для вилежування її до льотрести.

Для покращення умов вилежування льоносоломи рядом науковців у Росії, Білорусії, Польщі, Чехії та Україні було рекомендовано підсівати під льон злакові трави: тимофіївку, райграс, вівсяницю та інші. У цей час Ковальов В. Б. разом зі своїм аспірантом Нетребою А. Г. провів дослідження з підсіву під льон конюшини лучної (червоної), на якій розстелений комбайном льон нормально вистежувався, а після збирання льотрести зелена маса конюшини могла бути використана на корм худобі. За результатами досліджень були розроблені рекомендації, які були впроваджені у виробництво льоносіючих господарств України, Росії та інших держав.

Працюючи завідувачем відділу льону Інституту Нечорноземної зони України (Інституту сільського господарства Полісся з 1992 року) В. Б. Ковальов сумісно з науковими працівниками: Карпуніною І. І., Корнієнко Г. П., Камінською М. П., Камінською О. М. вивів та впровадив ряд сортів льону-довгунцю: Мрія, Синільга, Світанок, Журавка, Персей, Ірма, Надія, удосконалив існуючу технологію та розробив нову технологію прискореного виробництва насіння та впровадження нових сортів льону у виробництво.

Сумісно з завідувачою відділу кормо виробництва О. В. Вишневською Ковальов В. Б. створив та впровадив у виробництво: сорт серадели Іскорость, сорт гороху польового Зв'язгельський, сорт лядвенцю рогатого Динамо.

Аварія на Чорнобильській АЕС відкрила нову сторінку у житті, праці людей, а також науково-дослідній роботі. Відразу після аварії Ковальов В. Б. з групою наукових працівників почав дослідження по використанню радіаційно – забруднених земель зони відчуження. Працювали біля СМТ Полісся, що знаходиться за 20 км від Чорнобиля. Радіаційний фон у цьому регіоні складав до 700 кБк на 1 м². Сіяли, доглядали, збирали льон. Льоносолома комбайнового збирання вилежувалась до трести на цьому ж полі – льонищі. Вилежану тресту переробляли на Коростенському льонозаводі.

Трирічні дослідження довели, що на радіаційно забруднених ґрунтах можна вирощувати технічні культури, такі як льон і конопля. При цьому насіння та олія з цих культур не набирають радіонуклідів, є екологічно безпечними для використання на харчові потреби та перероблятися на технічні цілі.

Льоносолома може також використовуватись, якщо її вивозити з радіаційної зони. В той же час льоносолома при вилежуванні на льонищі до трести забруднюється землею і при перероблянні на льонозаводі необхідно застосовувати заходи захисту від підвищеного радіаційно забрудненого пилу. До того ж при роботі на радіаційно забруднених полях трактористи повинні

працювати у герметичних кабінах та застосовувати індивідуальні засоби захисту – респіратори.

Промивання льонотрести на віджимно промивних машинах на льонозаводах дозволяє зменшити її радіаційне забруднення та льоноволокна. У зв'язку з підвищенням запилення повітря в цеху переробки льонозаводу необхідно його очищення, а працівники повинні використовувати респіратори.

За результатами досліджень було видано ряд публікацій та розроблені рекомендації по використанню радіаційно забруднених земель та вирощуванню на них технічних культур, зокрема льону та коноплі.

У 80-ті роки ХХ століття в льонарстві найбільш трудомісткими були операції підняття льоносоломи і трести із стрічок комбайнового розстилу та вантажно-розвантажувальні операції.

Механізований спосіб збирання і реалізації льоносировини з формуванням льоносоломи і трести в дрібні паковки – снопи масою 2–3 кг дозволяли підняти рівень механізації всього на 22,3 % при затратах праці 77,4 люд.год на 1 га, бо напружений осінній період з нестійкою погодою розтягував строки збирання, призводив до зниження якості сировини на 1,5–2 сортомери, втрат продукції, які досягали п'ятої частини урожаю. В промисловості затрати ручної праці при переробці сировини снопів складали 40–50% від усіх витрат.

Намітилась тенденція збільшення маси паковки, яка дозволяла застосовувати механізми на всіх переходах технології збирання та переробки.

В СРСР і за кордоном в 60-80-х роках ХХ ст. були розроблені технології збирання, реалізації та переробки сировини з формуванням стебел в крупні снопи масою 8–12 кг, прямокутні тюки масою 5–20 кг, кіпи масою 150–300 і 700–1000 кг, які дозволяли в 2,5–3 рази зменшити затрати ручної праці на піднятті та реалізації льонопродукції, однак, не вирішували проблеми повної механізації і не створювали поточність збирання – переробки.

В СРСР запропоновані і знаходились на різних стадіях розробки технології збирання льоносоломи і трести із стрічок комбайнового розстилу з формуванням: прямокутних кіп масою 15–20 кг з комплектуванням з них штабелю масою 650–700 кг, прямокутних паковок (кіп) масою 150–200 кг із снопів та порцій стебел, порожнистих циліндричних паковок (кіп) масою 700–1000 кг на контейнері та рулонів масою 100–300 кг.

Враховуючи, що перераховані технології технологічно та економічно були не обґрунтовані, В. Б.Ковальовим в ВНДІ льону в 80-х роках ХХ століття були проведенні порівняльні випробування і розроблено обґрунтування найбільш економічної і прогресивної рулонної технології, яка в подальшому була названа індустріально-потоковою технологією збирання та переробки льону. Розробку самої технології і технологічних засобів для її реалізації В.Б. Ковальов в якості керівника та виконавця продовжив у 90-х роках в Інституті Нечорноземної зони сільського господарства (Полісся) України.

У якості базової машини для розробки робочих органів рулонного прес-підбирача льону був використаний причіпний рулонний прес-підбирач ПРП-1.6 для підбору валків сіна і соломи з формуванням їх у тюки циліндричної форми – рулони з одночасним їх обв'язуванням.

На основі досліджень роботи робочих органів був визначений підбираючий апарат, а за співвідношеннями швидкості підбираючого барабану та лінійної швидкості підбирача був розроблений і встановлений редуктор зміни швидкості підбираючого барабану, встановлені підрівнюючі органи для якісного формування рулону трести, визнані швидкісні режими підбору трести на полі та переробки її на льонозаводі та розроблені інші питання, що стосуються навантаження – розвантаження, складування, вимочування рулонів льоносоломи та її переробки. Розроблений обмотуючий апарат для обв'язування рулонів шпагатом, сушарка для рулонів трести та інші робочі органи і елементи рулонної технології. Для навантаження – розвантаження рулонів випробувані і рекомендовані навантажувачі ППУ-0,5, ПР-0,5, ПРЛ-0,5, а для перевезення – різного виду платформи.

В завершальному вигляді індустріально-потокова технологія збирання та переробки льону заключається у тому, що льонокомбайн вибирає льон і одночасно розстиляє очісану льоносоломку на цьому ж льоновому полі на травостій багаторічних трав, які були підсіяні під льон; всередині вилежування льоносолому (напівтресту) обертають обертачем або ворущилкою; перед підняттям готової трести її знову обертають або ворущать для того, щоб відірвати від травостою та підсушити; піднімають льонотресту із стрічок рулоним прес-підбирачем, який формує її у рулони зі щільністю 140–150 кг/м³ та обв'язує кожен рулон шпагатом; рулони навантажують на транспортні засоби навантажувачем рулонів, перевозять на льонозавод, де їх розвантажують та укладають на зберігання; цими ж механізмами рулони подають в цех переробки льонозаводу, де їх укладають на розмотувач рулонів, який розмотує рулон і стрічку льонотрести направляє в сушарку і далі на м'яльно-тіпальний агрегат.

Індустріально-потокова рулонна технологія пройшла широку виробничу перевірку та була впроваджена у багатьох льоносіючих господарствах Полісся України: дослідному господарстві Інституту НЗ України, колгоспах «Прогрес», «Більшовик», «Правда» Коростенського району, ім. Свердлова Новоград – Волинського району, «Шлях до комунізму» Малинського району та інших колгоспах Житомирської області, ім. Енгельса Рожищенського району та інших районах Волинської області та на Коростенському, Новоград Волинському, Чоповицькому, Малинському та інших льонозаводах. Як показали результати випробування і впровадження у виробництво рулонна технологія з розробленими параметрами формування та переробки трести з рулонів дозволила на етапі збирання – переробки трести створити поточність, повністю замінити ручну працю механізмами і тим самим перевести льонарство на індустріальну основу. Рулонна технологія підвищила продуктивність праці в порівнянні із існуючою, за якої

всі операції виконувались в ручну, в 9,6 разів (з 62,6 до 6,5 люд.год/га) і в порівнянні з механізованою технологією збирання льонотрести в снопи у 2,5 рази (з 16,4 до 6,5 люд.год/га) і за рахунок цього дозволила скоротити строки збирання льонотрести в 1,5–2 рази і тим самим підвищити її якість в середньому на сортономер. У промисловості (на льонозаводах) технологія дозволила повністю механізувати укладання сировини (трести) у місця зберігання, навантаження та подачі її на переробку при скороченні затрат праці у 1,5 рази.

Індустріально-потокова технологія визнана останнім досягненням науки і техніки у льонарстві, головним напрямком розвитку галузі. Ця технологія була включена у перспективні плани розвитку льонарства до 2020 року, повинна стати підґрунтям відродження галузі в Україні. За результатами досліджень, представленими на Всесоюзній виставці досягнень у народному господарстві, Ковальов В. Б. був нагороджений золотою та двома срібними медалями ВДНГ СРСР та йому присвоєно звання «Заслуженого діяча науки і техніки» України.

Після захисту докторської дисертації, Ковальов В.Б. запрошувався до участі в роботі Вчених рад Житомирської сільськогосподарської академії (пізніше Житомирського агроуніверситету), Київської національної сільськогосподарської академії (пізніше НУБІП), Херсонського індустріального інституту (пізніше Херсонського національного індустріального університету), Уманського університету садівництва, де на протязі 20 років до даного часу є членом Вченої ради. За період після захисту докторської дисертації Ковальов В. Б. був переважно першим опонентом більше 100 кандидатських та докторських дисертаційних робіт, які успішно були захищені дисертантами.

Будучи доктором с.-г. наук професор Ковальов В. Б. залучався до роботи у Вищій атестаційній комісії (ДАК) по розгляду та затвердженню матеріалів Вчених рад з захисту кандидатських та докторських дисертацій. Дві каденції (4 роки) працював у комісії ДАК по розгляду матеріалів захисту дисертацій за сільськогосподарськими науками та на протязі однієї каденції (2 роки) – по розгляду матеріалів за технічними науками, на яких було розглянуто та прийнято рішення про видачу більше 1 тис. дипломів кандидата та доктора наук.

Ковальов В. Б. має значний досвід викладацької роботи, виступаючи на протязі багатьох років на семінарах, круглих столах, з 1980 по 1990 р. будучи викладачем школи підвищення кваліфікації агрономів при Інституті нечорноземної зони України та Інституті післядипломної освіти та дорадництва Житомирської сільськогосподарської академії, а з 1988 по 2004 рр. завідувачем та професором філії кафедри «машини та апарати текстильної промисловості» Херсонського індустріального інституту, організованої сумісним наказом Міністерства сільського господарства України, Херсонського індустріального інституту та інституту Нечорноземної зони України. На філіалі кафедри пройшли навчання біля

1000 студентів, які підготували курсові та дипломні роботи. З 1993 по 2008 рік Ковальов В. Б. був постійним головою Державної екзаменаційної комісії агрономічного факультету Житомирського агроекологічного університету. З 2017 року В. Б. Ковальов завідує кафедрою технології зберігання та переробки продукції рослинництва та є професором цієї кафедри, читає курси лекцій за спеціалізацією кафедри. Він поставив перед собою мету підняти рівень спеціалізації кафедри та підготовки спеціалістів за профілем кафедри для народного господарства України, зробити ряд важливих винаходів зі зберігання та переробки продукції рослинництва.

Кандидат с.-г. наук, доцент кафедри
технології зберігання та переробки
продукції рослинництва ЖНАЕУ

І. Ю. Деробон

Vitaliy Borisovich Kovale's life and science path

Kovalev V. B. was born in the city of Kiev, on Podol on August 8, 1937. He was the third youngest son in the family. He was still less than 2 years old when his mother died. Therefore, the father before the war married a second time. Little Vitalik did not remember his mother, but he remembered another woman who came to their apartment. And soon, the Germans came to Kiev, they remained in the memory of airplanes, explosions of bombs and shells, firing,

Father was an electrician and a radio engineer, the radio always played in the apartment. When the Germans came to Kyiv, the family did not evacuate and the father hid the radio. Later, the son learned that his father had left underground to listen to the radio information bureau and transmit the reports of the underground center.

In the autumn, the Germans came to their apartment, they searched, but they did not find anything. After some time in the beginning of winter, the Germans searched for a second time, as the father told him, did not wait for the third search, at night with the flint, planting small Vitaliy on the sled, which pulled older brother, on foot went to the side of Korostyshev.

At the end of the third day, they reached the village of Kyrichanka (Pushkin's farm near Korostyshev), to his elder sister's father, who lived until the liberation of this part of Ukraine from the German invaders. In 1943, they moved to Korostyshev's apartment for hire. The following year, Vitaliy and his brother, Anatoly, who was 2.5 years old, was taken to school.

All the years Vitaliy studied honestly, although he wrote written assignments, maths, on newspaper paper. The lessons of calligraphy were remembered, for which the pure notebooks were issued in a braid line. Performing tasks on calligraphy by pen №86, and they wrote ink from ink, remembered for a lifetime, and most importantly provided the legible handwriting of scientific works for typists, who printed them for publication.

Those difficult times taught the children to work: every day it was necessary to carry water 500m from the cottage, ride a carriage in the woods, to harvest firewood for each day and for the winter. The woods went to the mushrooms, berries, pear trees, apples. Already in grades 4–5, the pupils worked in the collective farm every year in the summer and autumn: raised flax (trusts), harvested corn, potatoes, and so on.

Already, in grade 8, the whole school (all students) collected acorns, for which the school acquired the instruments of the brass band, a teacher was hired, and the brass band played on the release of 10 classmates in 1954 and in subsequent years, apparently, to the last time

During his studies at the school, Vitaliy did not become an excellent student, but he knew a lot of subjects: mathematics, physics, and botany. In school years, mastering air kites, gliders, models of boxes, had an idea to enter the shipbuilding institute. But it turned out differently.

Student years

After graduation, V.B. Kovalev was rewritten with many institutes, but applied to the nearest Zhytomyr Agricultural Institute.

In 1954, the institute had only an agronomy faculty, which included 150 students. After the submission of documents the competition was significant: 10 applications for 1 place. The institute was one corps.

Near the building of the institute was a large garage, in which were prepared solid two-story suites with sleeping places (mattresses with pillows, etc.), where all entrants had to spend the night, rest for the period of entrance examinations. They passed exams: from Russian-dictation, Ukrainian literature-writing writing, physics and chemistry. Written writing was written in the assembly hall. I remembered the series, the place and the chosen theme: "Keep the honor of being young", for which he received a great deal. An examination on chemistry was handed over to professor Stolgan A. A., who, after accepting answers, went out to Vitaliy in the corridor and congratulated him saying: "Congratulations, you are a student!".

Then students began their everyday life. However, despite the heavy load, they were not gray: engaged in classical and freestyle wrestling, motorcycles, swimming which fell in love with 5-6 years.

Already after the 3rd year of study at the institute he had the rights of a motorcyclist, a driver of the 3rd class, a tractor driver.

The school year began on September 1, and from this day until October 1, students worked in the Experimental Farm (Novosilky Village of Chernyakhiv District), in villages: Vysok, Levkov, Gazzinka and others, where they participated in harvesting grain crops, hops, potatoes, raised flax on the trays. It was a great practice to study. After the 3rd year of study, students departed for summer jobs in the Mykolaiv region, where a student V. Kovalyov worked as a tractor operator. On the earned money bought a suit, watch, camera, which served him a long time. After the 4th year, a group of students was trained in the village of Movchanivka, Ruzhynskiy District, in the Tribal Farm of the Horse-breeding farm, and then on farms in the Baranivskiy District carried out research on the topic "Effect of sowing and harvesting of flax, on the harvest and quality of flax production".

It was also memorable that each year one of the subjects prepared course papers

All these activities have prepared the student for future practical work in the production.

Diploma work Kovalyova VB under the direction of senior teacher Baltchak "Effect of sowing and harvesting flax on the harvest and quality of flax production" was evaluated excellently, and graduate V. B. Kovalev received a diploma with distinction "Scientific agronomist of a wide profile".

After graduating from the institute Kovalev V.B. according to the distribution was sent to work at the disposal of the regional agricultural department of the Volyn region.

Work in production

Regional department of agriculture of the Volyn region. Kovalev V.B. was sent to the collective farm "Friendship", village Khvorostov Lyuboml district, where he worked for a little more than six months and for the active work and position in defending new views on agricultural production was transferred to the position of instructor Lyuboml district committee of the All-Union Communist Party of Soviet Union in the city of Lyuboml Volynskaya region with the prospect of the secretary of the Komsomol district committee. However, Kovalev V.B. did not satisfy the work of the district committee of the Comsomol, and he, on his own initiative and with the chairman of the "Path of Lenin" collective farm in the village of Gorodno, Lyuboml district, moved to the post of the chief agronomist of the collective farm "The Way of Lenin", where, in addition to grain crops, flax grown and sugar beets.

In this farm, the young main agronomist felt the need to raise his skills and responsibility before the team for the results of work. The impetus for this was the case of the implementation of flax production. The municipality annually implements flax production on Kovel flax factory and in 1960 the agronomist Kovalev VB went with a loaded flax to a truck by a flax plant, where he did not make an analysis of the receptive-anonymous invoice on the trust, setting it a quality number 0.5. Returning to the collective farm V.B. Kovalev told his head about the procedure for buying a trusted sale and stated that we will not sell the trust to the plant. Discussed the issue and decided to recycle the trust to the fiber at the farm. A dryer was prepared for flax seedlings, a mildew, a shaw to run a lino trut after drying, gathered the east of the collective farm on which they declared that each member of the collective may recycle the trust on his trench (practically in every peasant yard there was a trench for flax) and in the evening to rent a fiber, for which to receive cash in cash.

The next day, at about 3-4 hours (3-4 hours in the morning), about three hundred workers with ternias worked at the processing unit (a dryer with a peppermint), and the next day about five hundred workers with children and relatives. In the evening, the storekeeper, who knew about the quality of fiber, took flax fiber, weighed, paid money, and the next day the fiber was sent to the blade. For the day, the collective farm produced more than a ton of flax fiber numbered 8 and 9 and part number 10. Such a fiber can be produced at the flax plant from the linestock number 1.00-1.25, and by taking the number of linoblocks 0.50, the flax plant undervalued its quality by 2-3 times, which could cause tremendous damage to the collective farm.

Working on the collective farm V. B. Kovalev was preparing for graduate school. In 1961, the collective farm "The Way of Lenin" was the first in the region to complete the field work, in connection with which the chief agronomist VB Kovalev among several other specialists of the district was sent to the All-Union Exhibition of Achievements of the National Economy in Moscow. During his stay at the USSR VDNH V.B. Kovalev went to the All-Union Research Institute of Flax in the city of Kalinin District, where he delivered the necessary documents and exams for admission to postgraduate studies.

At the beginning of 1962, he received a call from VNII flax for postgraduate study. In the life of V.B. Kovalev began a new period, he became a postgraduate student in the technology of processing flax.

Postgraduate studies, scientific activity

The All-Union Research Institute of Flax had the necessary material and technical base for research on the post-graduate topic: "The Influence of Microbiological Processes on the Output and Quality of Flax Fibers on Different Methods of Making Flax Foots". It was meant to investigate the microbiological processes during warm-water maturation of the linseed and in the cultivation of the linseed on the meadows and flaxseed. It was a period of construction at the flax mills of the sinking workshops of the linseed for trusts with the prospect, according to the Resolution of the Central Committee of the CPSU and the Council of Ministers of the RSFR, to convert to the industrial processing of the linseed for trusts by 50% of the volume of the produced raw materials, as well as the period of commencement of the introduction of combine flax harvesting technology with spraying linseed on flax with subsequent rotation of it in tapes and raising the trust created by the technique (PTN-1) and the technique of the future.

The research on warm-water soaking of flax was carried out in a chemical-technological laboratory, which was practically a mini flax plant with a shop of the muzzle, ie small urine tanks, a spin-washing machine, a wet trust dryer, a mull-tipping unit TL-40 with a muscle ML-6 and manufacturing coulter KJI-25, in a quality estimation department, weighed the flax fiber, determined its number and spinning properties: in addition, the study was carried out on near and far flax plants: the base Likohoslav, Rzhevsk, Kostroma, Ivanovo, etc. ..

Investigations of feces of flaxseed on meadows and flaxseed were conducted on the experimental field of the Institute and the Experimental Farm, which cultivated flax on an area of 300 hectares.

Microbiological analyzes were conducted in a well-equipped microbiological laboratory.

Postgraduate studying and post-graduate student researcher Kovalyov VB day and night in laboratories.

The work was long and hard. Before completion of postgraduate training at one of the meetings of the Academic Council of the Institute, the head of the postgraduate student, head of the laboratory of microbiology, candidate of agricultural sciences, a specialist in flax seedling in the 30-50s in private farms and collective farms, Dudariev Emelyan Ivanovich said that while preparing postgraduate student Kovalev V. B. There was no question of a quick defense of the dissertation, but a fully trained specialist in the technology of industrial processing of linseed to the trusts and the latter to the fiber. Indeed, graduate student Kovalyov VB passed a good school of development of flax processing technology, introduced elements of improving the technology of sintering linseed in the workshop of industrial processing of linseed and in 1967 successfully defended his Ph.D. thesis.

After protecting his PhD thesis, working as a senior researcher, the head of the laboratory continued research on the improvement of technology of flax processing, the result of which was the development of the elimination of the smell of wetted in water fiber, which is protected by copyright certificate and was introduced at flax plants in Russia, Lithuania and Latvia, the development of the use of urine fluid from the fields of filtration and as fertilizer of agricultural crops, were approved by the Scientific and Technical Council of the Main Department of Ministry of Light Industry of the USSR (1969).

At this time, the People's Control Department of the USSR included Kovalyova VB in the commission for checking the work of flax plants of the Russian Federation, Lithuania and Latvia. In pursuance of the orders of the People's Control Department Kovalev V.B. periodically, he traveled to the commission for checking the work of flax mills on harvesting, assessing the quality of flax production and the results of its processing.

In the course of inspections, the idea emerged that the new standard for assessing the quality of the flax straw, which would be objective, did not depend on subjective analysis of the existing GOST 2975-73 "Trest linen. Specifications. " Postgraduate student Grushin Yu.U. was connected to this work. (head Kovalev V.B.) and for some time a method for assessing the quality of bark raw materials and a mint-tipping machine SMT-200M for this method was developed, on the basis of which GOST 24383-89 was developed. "Trest linen. Specifications. " On the basis of this GOST already in Ukraine in 2003 was developed DSTU 4149: 2003 "Trest linen. Specifications".

A number of methodological recommendations for controlling the determination of the quality parameters of linseed for GOST 14897-89 and linotests according to GOST 2975-73 were developed for flaxseeds and using new GOST 24383-89 and DSTU 4149: 2003.

In the 60s of the last century, flax combines LK-4T and LK-4A were put into production and started to be introduced into flax farms, which chose flax, headed for seeds and spread out the linostraw in a ribbon on this flax to hold it to the flax straw.

A number of scientists in Russia, Belarus, Poland, the Czech Republic and Ukraine have been rehabilitated to sow fodder grasses: timofiyivka, ryegrass, octopus and others, in order to improve the conditions for the treatment of flaxseed rape. At this time Kovalev VB together with his postgraduate student, Netrebko A.G., conducted a sowing study on flax of the clover of ray (red), on which the flax was planted with a flax, was normally observed, and after harvesting the flax seed, the green weight of the clover could be used for livestock feed. According to the results of the research, recommendations were developed that were introduced in the production of flax farms in Ukraine, Russia and other countries.

Compatible with the head of the department of feed production O.V. Vyshnevsky Kovalev V.B. created and introduced in the production plant: Soradela Iskorost, sorts of field beans Zvyagelsky, a variety of livid horned Dinamo.

The accident at the Chernobyl nuclear power plant opened a new page in the life, work of people, as well as research work. Immediately after the accident, Kovalev V.B. with a group of researchers began research on the use of radiation-contaminated lands in the exclusion zone. Worked at the SMT Polissya, located 20 km from Chernobyl. The radiation background in this region was up to 700 kB / m². They ate, looked after, collected flax. Flax harvesting combines to the trusts in the same field - flax. The worn-out trust was processed at the Korosten Flax Plant.

Three years of research have shown that cultivars such as flax and hemp can be grown on contaminated soils. At the same time, the seeds and oil from these crops do not consume radionuclides, are environmentally safe for use on food needs and are processed for technical purposes.

Flaxseed may also be used if it is removed from the radiation zone. At the same time, the flaxseed on the flax to the trusts is contaminated with the ground and when processing on the flax plant, it is necessary to apply measures of protection against increased radiation-polluted dust. In addition, when working on radiation-contaminated fields tractors must work in hermetic cabins and apply personal protective equipment - respirators.

Flushing of flaws on spin-washing machines at flax mills reduces its radiation pollution and flax fiber. In connection with the increase in air pollution in the processing plant of the flax plant, it is necessary to clean it, and workers should use respirators.

According to the results of the research, a number of publications and recommendations on the use of radiation-polluted land and the cultivation of technical crops on them, in particular flax and hemp were published.

In the 80s of the twentieth century, the most labor-intensive operations in flax were the lifting of linseeders and trusts from the combine straps and loading and unloading operations.

The mechanized method of collecting and realizing flax fiber with the formation of flax straw and trusts in small packages - sheaves weighing 2-3 kg allowed to raise the level of mechanization by only 22.3% at the labor costs of 77.4 l.years per hectare, because the tense autumn period with unstable weather stretched out terms of harvest, led to a decrease in the quality of raw materials by 1.5-2 soronometers, product losses, which reached a fifth part of the harvest. In the industry, the cost of manual labor during the processing of raw sheaves constituted 40-50% of all costs.

There was a tendency to increase the weight of the package, which allowed the use of mechanisms at all transitions in the technology of collection and processing.

In the USSR and abroad in the 60's and 80's of the 20th century, technologies were developed for the collection, sale and processing of raw materials with the formation of stems in large sheaves weighing 8-12 kg, rectangular bales weighing 5-20 kg, bunches weighing 150-300 and 700-1000 kg, which allowed 2.5-3 times to reduce the cost of manual labor on the raising and sale of flax produce, however, did not solve the problems of complete mechanization and did not create the current collection - processing.

In the USSR, it was proposed and at different stages of the development of technology for the harvesting of linseed and truss from strips of combine spreading with the formation of: rectangular bundles weighing 15-20 kg, with a set of stacking weights of 650-700 kg, rectangular packings (bundles) weighing 150-200 kg from sheaves and portions of stems, hollow cylindrical packings (bunches) weighing 700-1000 kg on a container and rolls weighing 100-300 kg.

Taking into account that the listed technologies were not substantiated technologically and economically, V. B. Kovalev in VNDI flax in the 80's of the twentieth century conducted comparative tests and developed the substantiation of the most economical and progressive roll technology, which was later called industrial-streaming technology collection and processing of flax. Development of the technology itself and technological means for its realization V. B. Kovalev continued as a manager and executor in the 1990s at the Institute of Non-Corned Area Agriculture (Polissya) of Ukraine.

As a base machine for working out the working parts of the roll baler of flax was used trailed roll baler PRP-1.6 for picking rolls of hay and straw with the formation of them in bales of cylindrical shape - rolls with their simultaneous strapping.

On the basis of the research of the work of the working bodies, a picking device was determined, and by the ratios of the speed of the picking drum and the linear velocity of the picker, a velocity changer was selected and the drum was selected, the leveling bodies were set up for the qualitative formation of the trust roll, the speed regimes of the selection of trusts on the field and the processing her on the flax plant and other issues related to loading - unloading, storage, softening of linen rolls and their processing were developed.

In the final analysis, the industrial-flow technology of flax harvesting and processing consists in the fact that the flax harvesting flax selects flax and simultaneously spreads the flaxseed to the same flax field on herbaceous perennial grasses that were sown under flax; Inside the bedding of the linseed (half trough), turn around with a rotation or truncate; Before lifting the finished truss, it is rotated or rotated again in order to tear off the grass and dry; lifting the linotrus from the tapes with a roll baler, which forms it in coils with a density of 140-150 kg / m³, and binds each roll with a twine; rolls load on vehicles with a loader of rolls, transported to a flax plant, where they are unloaded and put into storage; The same mechanisms rolls are fed into the processing plant of the flax plant, where they are placed on a roller unwinder, which unwinds the roll and the tape fills the flask in the dryer, and then on the melee-tipping unit.

The industrial-flow roll technology has undergone extensive production testing and has been implemented in many flax farms of the Polissya of Ukraine: the research farm of the Institute of National Science of Ukraine, the collective farms "Progress", "Bolshevik", "Pravda" of Korosten district, them. Sverdlov Novograd - Volynsk district, "The Way to Communism" of Malin district and other kolkhozes of Zhytomyr Region, Engels Rozhyn district and other districts of Volyn Region and Korosten, Novograd Volynsk, Chopovychy, Malin and other flax farms. As

the results of the test and introduction into production of roll technology with the developed parameters of the formation and processing of trusts from rolls allowed at the stage of collection - processing of the trust to create flow, completely replace the manual labor mechanisms and thus transfer flax to the industrial base. Roll technology increased labor productivity in comparison with the existing one, in which all operations were carried out manually, 9.6 times (from 62.6 to 6.5 man hour / ha), and compared with mechanized harvesting technology for flax straw in sheaves at 2 , 5 times (from 16.4 to 6.5 man hour / ha), and due to this, it was possible to shorten the harvesting period of the flax roots by 1.5 - 2 times, and thereby increase its quality on the average on variety number. In industry (in flax plants) technology has allowed to completely mechanize the placing of raw materials (trusts) in storage, loading and supplying it for recycling with a reduction in labor costs by 1.5 times.

Industrial-flow technology is recognized as the latest achievement of science and technology in flax, the main direction of the industry's development. This technology has been included in the future plans for the development of flax growing by 2020, should be the basis for the revival of the industry in Ukraine. According to research results presented at the All-Union exhibition of achievements in the national economy, V. B. Kovalev He was awarded the gold and two silver medals of the USSR Supreme Economic Council and was awarded the title of "Honored Worker of Science and Technology" of Ukraine.

After protecting his doctoral dissertation, V.B. Kovalev was invited to participate in the work of the Academic Councils of the Zhytomyr Agricultural Academy (later Zhytomyr Agrouniversity), the Kyiv National Agricultural Academy (later NUBIP), the Kherson Industrial Institute (later Kherson National Industrial University), the Uman University of Horticulture, where for 20 years until now it is a member Academic Council During the period after the defense of doctoral dissertation Kovalev V.B. was mainly the first opponent of more than 100 candidate and doctoral dissertations, which were successfully defended by the dissertation.

Kovalev V.B. has considerable experience of teaching work, speaking for many years at seminars, round tables, from 1980 to 1990 as a teacher of the school of training of agronomists at the Institute of Non-Black Earth Zone of Ukraine and the Institute of Postgraduate Education and Advice of the Zhytomyr Agricultural Academy, and from 1988 to 2004 Head and Professor of the branch of the department "Machines and Apparatus of the Textile Industry" of the Kherson Industrial Institute, organized by a joint order of the Ministry of Agriculture of Ukraine, Kherson Industrial Institute and the Institute of Non-chernozem zone of Ukraine. The department trained about 1,000 students who prepared course papers and diploma papers. From 1993 to 2008, Kovalev V.B/ He was a permanent chairman of the State Examination Commission of the Agronomy Faculty of Zhytomyr Agroecological University. From 2017, V.B. Kovalev heads the department of technology of storage and processing of crop production and is a professor of this department, reads courses of lectures on the specialization of the

department. He set himself the goal to raise the level of specialization of the department and training specialists on the profile of the department for the national economy of Ukraine, to make a number of important inventions for the storage and processing of crop production.

Candidate of agricultural sciences,
associate professor of technology of storage
and processing of plant products ZNAEU

I. Yu. Derebon

Хронологічний показчик публікацій

1964

1. Ковалев В. Б. И на льнище можно получать волокно хорошего качества / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1964. – № 10. – С. 13–15.
2. Ковалев В. Б. Способы приготовления тресты при уборке льна на «зеленец» / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1964. – № 7. – С. 34–35.

1965

3. А. с. 53897 СССР. Влияние микробиологических процессов на выход и качество льноволокна при разных способах приготовления тресты / В. Б. Ковалев. – Заявл. 15.09.1965.

1966

4. Ковалев В. Б. Неотложные нужды литовских льноводов / В. Б. Ковалев, А. А. Крипайтис // Лен и конопля. – 1966. – № 10. – С. 36–37.
5. Ковалев В. Б. Причины трудной вымокаемости «зеленцово́й» льносо́ломы / В. Б. Ковалев // Сборник трудов аспирантов и молодых научных сотрудников / ВНИИ льна. – М. : Московский рабочий, 1966. – С. 171–179.

1967

6. Ковалев В. Б. Аммиачная вода ускоряет мочку льна / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1967. – № 9. – С. 18–20.
7. Ковалев В. Б. Влияние микробиологических процессов на выход и качество льноволокна при разных способах приготовления тресты : автореф. дис. на соискание ученой степени канд. с.-х. наук / В. Б. Ковалев. – Жоди́но, 1967. – 24 с.

1969

8. Ковалев В. Б. Метод оценки качества льноволокна в одиночных стеблях и микрообразцах льносо́ломы : обзор / В. Б. Ковалев. – М. : ЦНИИТЭИ легкой пром-сти, 1969. – 14 с.
9. Ковалев В. Б. Регенерация мочильной жидкости аммиачной водой / В. Б. Ковалев // Бюллетень ЦНИИТЭИ. – 1969. – № 3. – 8 с.

1970

10. Ковалев В. Б. Внедрение и совершенствование заводской тепловой мочки льна / В. Б. Ковалев // Труды ВНИИ льна. – 1970. – Вып. 8. – С. 415–424.
11. Ковалев В. Б. Применение аммиачной воды для регенерации мочильной жидкости и ускорения процесса мочки льна / В. Б. Ковалев // Сб. тр. аспирантов и молодых науч. сотрудников / ВНИИ льна. – 1970. – Вып. 2. – С. 200–206.

1971

12. Ковалев В. Б. Государству – лен высокого качества / В. Б. Ковалев, А. Р. Рогаш // Закупки сельскохозяйственных продуктов. – 1971. – № 9. – С. 15–16.

13. Ковалев В. Б. Исследования в области уточнения признака дробимости лубяных волокон / В. Б. Ковалев // Бюллетень ЦНИИТЭИ. – 1971. – № 11. – 8 с.

1972

14. А. с. 363757 СССР, МКИ D 01c 1/02. Способ обработки лубяного сырья / В. Б. Ковалев. – № 1658976 ; заявл. 18.05.1971 ; опубл. 25.12.1972, Бюл. № 4.

15. Ковалев В. Б. Влияние мочевины на качество и уровень загрязнений сточных вод / В. Б. Ковалев // Льно-пенько-джутовая промышленность. – 1972. – № 10 (67). – С. 1–4.

16. Ковалев В. Б. Влияние орошения сточной мочильной жидкостью на урожай льна / В. Б. Ковалев // Льно-пенько-джутовая промышленность. – 1972. – № 10 (67). – С. 5–9.

17. Ковалев В. Б. Мочильная жидкость – ценное удобрение / В. Б. Ковалев, И. П. Карпец, В. Я. Тихомирова // Лен и конопля. – 1972. – № 2. – С. 22–24.

18. Ковалев В. Б. Удобрение льна мочильной жидкостью / В. Б. Ковалев, И. П. Карпец, В. Я. Тихомирова // Сельскохозяйственная информация : бюл. УНИИЗ. – 1972. – № 2 (31). – С. 31–34.

19. Ковалев В. Б. Устранение запаха мочильного волокна промывной тресты в растворах химических препаратов / В. Б. Ковалев // Труды ВНИИ льна. – 1972. – Вып. 10. – С. 220–228.

20. Методические указания по проведению технологической оценки льносолумы и опытов по первичной обработке льна / Я. А. Лебедев, М. Е. Егоров, В. Б. Ковалев, И. П. Карпец. – Торжок, 1972. – 58 с.

21. Мочильна рідина як добриво [на посівах льону] / І. П. Карпець, В. П. Ковальчук, В. Б. Ковальов, В. Я. Тихомирова // Вісник с.-г. науки. – 1972. – № 3. – С. 36–39.

22. Подготовка льносолумы для сдачи на льнозаводы : метод. материалы / М. Е. Егоров, В. Б. Ковалев, В. Н. Кузнецов, Л. М. Федорова. – М. : Колос, 1972. – 16 с.

1973

23. А. с. 389180 СССР, МКИ D 01b 1/20. Воздушнотрепальная машина для лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Н. Кузнецов, Н. С. Кузнецова, Ю. И. Грушин. – № 1776002 ; заявл. 21.04.1972 ; опубл. 05.07.1973, Бюл. № 29.

24. Ковалев В. Б. Первичная обработка лубяных культур / В. Ковалев // Сельскохозяйственная энциклопедия / гл. ред. В. В. Мацкевич, П. П. Лобанов. – 4-е изд., перераб. и доп. – М. : Сов. энцикл., 1973 – Т. 4. – С. 794–798.

25. Ковалев В. Б. Повысить качество льнопродукции / В. Б. Ковалев, А. Р. Рогаш, И. Ф. Дюев // Лен и конопля. – 1973. – № 10. – С. 2–4.

26. Ковалев В. Б. Применение амиачной воды для регенерации мочильной жидкости / В. Б. Ковалев // Бюллетень ЦНИИТЭИ. – 1973. – № 9. – 16 с.

1974

27. Ковалев В. Б. Использование мочильной жидкости в качестве удобрения / В. Б. Ковалев, Н. Н. Быков. – Калинин : МГЦНТИ, 1974. – 4 с. – (Информ. листок № 250).
28. Ковалев В. Б. Использование сточных вод цеха путем возврата с полей фильтрации / В. Б. Ковалев. – Калинин : МГЦНТИ, 1974. – 4 с. – (Информ. листок № 264).
29. Ковалев В. Б. К вопросу прогнозирования прядильной способности волокна по его физико-механическим свойствам / В. Б. Ковалев // Труды ВНИИ льна. – 1974 – Вып. 12. – С. 273–280.
30. Ковалев В. Б. Определение выхода и качества волокна из малых проб льносоломой на лабораторном мяльно-трепальном станке / В. Б. Ковалев, Ю. И. Грушин // Труды ВНИИ льна. – 1974. – Вып. 12. – С. 281–285.
31. Ковалев В. Б. Приготовлению тресты промышленную основу / В. Б. Ковалев, А. Р. Рогаш, И. Ф. Дюев // Лен и конопля. – 1974. – № 4. – С. 28–30.
32. Ковалев В. Б. Технику в производство «Северного шелка» / В. Б. Ковалев, Н. Н. Быков // Сельское хозяйство России. – 1974. – № 9. – С. 12–14.
33. Основные направления развития льноводства / М. М. Труш, В. Б. Ковалев, А. Р. Рогаш [и др.] // Труды ВНИИ льна. – 1974. – Вып. 12. – С. 6–15.
34. Учитывая нужды льноводов / В. Б. Ковалев, И. П. Сергеев, З. И. Мареева, В. В. Сергеева // Лен и конопля. – 1974. – № 8. – С. 9–11.

1975

35. ГОСТ 20433-75. Лен-долгунец. Термины и определения / разработ. В. С. Новоселов, Т. В. Ефремова, В. Б. Ковалев [и др.]. – Введ. 1976–01–01. – М. : Госстандарт СССР, 1975. – 17 с.
36. Ковалев В. Б. К вопросу совершенствования оценки льносоломой с агротехнических опытов / В. Б. Ковалев // Труды ВНИИ льна. – 1975. – Вып. 13. – С. 144–149.
37. Ковалев В. Б. Соревнуются ученые / В. Б. Ковалев, Т. А. Александрова, Г. И. Сенченко // Лен и конопля. – 1975. – № 7. – С. 14–17.
38. Ковалев В. Б. Трудовой вклад коллектива / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1975. – № 12. – С. 13.
39. Рекомендации льноводу / В. Б. Ковалев [и др.]. – М. : Колос, 1975. – 20 с.
40. Труш М. М. Задачи науки по дальнейшему развитию льноводства / М. М. Труш, В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1975. – № 1. – С. 1–4.
41. Труш М. М. Памятка льноводу / М. М. Труш, В. Б. Ковалев, Ф. М. Курпунин. – Калинин, 1975. – 24 с.
42. Труш М. М. Экономическая эффективность комбайновой уборки льна и переработки льно-соломы в промышленности / М. М. Труш, В. Б. Ковалев, И. П. Сергеев. – М. : Колос, 1975. – 6 с.
43. Эффективность комбайновой уборки с реализацией соломы /

М. М. Труш, Н. П. Новожилов, В. Б. Ковалев [и др.] // Лен и конопля. – 1975. – № 7. – С. 19–21.

1976

44. Ковалев В. Б. Исследование влияния кислот в мочильной жидкости на продолжительность процесса мочки льна / В. Б. Ковалев // Тр. ВНИИ льна. – 1976. – Вып. 14. – С. 106–111.

45. Ковалев В. Б. Качество продукции надо планировать / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1976. – № 12. – С. 20–21.

46. Ковалев В. Б. Контролировать оценку качества льносырья / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1976. – № 7. – С. 30–35.

47. Ковалев В. Б. Кудесник северного шелка / В. Б. Ковалев, Ф. М. Карпунин // Сельское хозяйство России. – 1976. – № 11. – С. 16–18.

48. Ковалев В. Б. Механизированным звеньям прогрессивную технологию возделывания и уборки льна / В. Б. Ковалев. – Калинин : ЦНТИ, 1976. – 20 с.

49. Ковалев В. Б. Опыт работы безрядного механизированного звена по возделыванию льна-долгунца / Ковалев В. Б., Карпунин Ф. М. – Калинин : ЦНТИ, 1976. – 5 с. – (Информ. листок № 189).

50. Ковалев В. Б. Увеличение производства и повышение качества продукции льна-долгунца / В. Б. Ковалев // Проблемы интенсификации земледелия и животноводства Нечерноземной зоны. – М., 1976. – С. 150–155.

51. Лен-долгунец : [монография] / И. Ф. Дюев, В. Б. Ковалев, М. Е. Егоров [и др.] ; под общ. ред. М. М. Труша. – М. : Колос, 1976. – 349 с.

52. Липницкая В. Ф. Льноводство в Польской Народной Республике / В. Ф. Липницкая, В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1976. – № 11. – С. 34–36.

53. Технологические карты по возделыванию, уборке и первичной обработке льна-долгунца / В. Б. Ковалев [и др.]. – М. : МСХ СССР, 1976. – 30 с.

54. Экономическая эффективность комбайновой уборки льна с реализацией продукции в виде соломы / М. М. Труш, В. Б. Ковалев, Н. Н. Быков, И. П. Сергеев // Достижения науки и передового опыта – на поля и фермы. – Калинин, 1976. – С. 80–86.

1977

55. Ковалев В. Б. Определение качества льносырья / В. Б. Ковалев. – М. : Колос, 1977. – 7 с.

56. Ковалев В. Б. Переработка льносоломы на луб / Ковальов В. Б., Мареева З. И. – М. : Колос, 1977. – 6 с.

57. Ковалев В. Б. Подготовка к внедрению операционной технологии / В. Б. Ковалев, Е. А. Машков // Лен и конопля. – 1977. – № 4. – С. 24–26.

58. Ковалев В. Б. Сохранить всю выращенную продукцию / В. Б. Ковалев, М. Е. Егоров // Лен и конопля. – 1977. – № 10. – С. 26–27.

59. Ковалев В. Б. Термины в льноводстве / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1977. – № 3. – С. 38–39.

60. Липницкая В. Ф. Льноводство в Польской Народной Республике / В. Ф. Липницкая, В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1977. – № 1. – С. 38–39.

61. Методические указания по проведению исследований в длительных опытах с удобрениями / В. Б. Ковалев, В. Я. Тихомирова, Л. И. Петрова [и др.]. – М. : ВАСХНИИЛ, 1977. – 56 с.
62. Операционная технология комбайновой уборки и послеуборочной обработки льна-долгунца / В. Б. Ковалев, В. А. Толковский, В. М. Луценко [и др.]. – М. : Россельхозиздат, 1977. – 160 с.
63. Рекомендации по возделыванию и уборке льна-долгунца / В. Б. Ковалев, Долгов Б. И., Быков Н. Н. [и др.]. – М. : Колос, 1977. – 28 с.

1978

64. Ковалев В. Б. Выращивание льна в механизированных звеньях / В. Б. Ковалев, Ф. М. Карпунин. – М. : Колос, 1978. – 6 с.
65. Ковалев В. Б. Зимний расстил: урожай и качество льнопродукции / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1978. – № 12. – С. 27–28.
66. Ковалев В. Б. Механизированное льноводческое звено Героя Социалистического Труда И. В. Чистякова / В. Б. Ковалев, Ф. М. Карпунин. – М. : Колос, 1978. – 6 с.
67. Ковалев В. Б. Совершенствовать методы определения технологических свойств волокна в селекции льна / В. Б. Ковалев, Е. Н. Козьякова // Лен и конопля. – 1978. – № 8. – С. 22–24.
68. Ковалев В. Б. Управление качеством льнопродукции. Как его организовать? / В. Б. Ковалев, Л. П. Сергеева // Лен и конопля. – 1978. – № 5. – С. 14–17.
69. Методические указания по проведению полевых опытов со льном-долгунцом / В. Б. Ковалев, Б. С. Долгов, Е. И. Дударев [и др.]. – М. : МСХ СССР, 1978. – 72 с.
70. Рекомендации по повышению эффективности производства льна-долгунца в Калининской области / В. Б. Ковалев [и др.]. – Калинин, 1978. – 37 с.
71. Справочник льновода / [А. Н. Марченков и др.] ; сост. В. Б. Ковалев. – 2-е изд. – М. : Моск. рабочий, 1978. – 256 с.

1979

72. А. с. 648663 СССР, МКИ D 01 B 1/32. Механизм разматывания рулонов лубяных культур / И. В. Баранов, В. Б. Ковалев, Ю. А. Медведев. – № 2443327 ; заявл. 11.01.1977 ; опубл. 25.02.1979, Бюл. № 7.
73. Ковалев В. Б. Влияние солей в мочильной жидкости на продолжительность процесса мочки льна / В. Б. Ковалев // Сб. науч. тр. ВНИИ льна. – 1979. – Вып. 16. – С. 149–152.
74. Ковалев В. Б. Новое в льноводстве Чехословакии / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1979. – № 1. – С. 34–37 ; № 2. – С. 33–36.
75. Ковалев В. Б. Производство льна в руки механизированных звеньев / В. Б. Ковалев, Ф. М. Карпунин. – М. : Колос, 1979. – 32 с.
76. Ковалев В. Б. Рекомендации по контролю за оценкой качества

льносырья / Ковалев В. Б., Боярченко М. М., Мареева З. И. – М. : Колос, 1979. – 32 с.

77. Ковалев В. Б. Совершенствование методики технологической оценки небольших проб льносолумы / В. Б. Ковалев, Р. И. Моторина // Лен и конопля. – 1979. – № 10. – С. 31–32.

1980

78. А. с. 749950 СССР, МКИ D 01 В 1/00. Способ оценки качества льняной тресты / М. Е. Егоров, А. Я. Лебедев, В. Б. Ковалев, Л. Ю. Гурвич, Ю. И. Грушин, П. Г. Волков. – № 2546956; заявл. 22.11.1977 ; опубл. 23.07.1980, Бюл. № 27.

79. Ковалев В. Б. Передовая технология производства льна-долгунца / В. Б. Ковалев, Б. С. Долгов, Н. Н. Быков // Селекция, семеноводство и технология возделывания технических культур. – М., 1980. – С. 232–243.

80. Ковалев В. Б. Производство льна-долгунца в хозяйствах Центральных регионов Нечерноземной зоны / В. Б. Ковалев, Ф. Р. Рогаш, И. П. Сергеев // Система ведения хозяйства : сборник / ВАСХНИЛ. – М., 1980. – С. 361–366.

1982

81. А. с. 958513 СССР, МКИ D 01 В 1/10. Устройство для разделения на порции ленты из стеблей льна / В. А. Терехин, М. М. Ковалев, В. Б. Ковалев. – № 3227233 ; заявл. 29.12.1980. ; опубл. 15.09.1982, Бюл. № 34.

82. Ковалев В. Б. Возделывание льна / В. Б. Ковалев // Методические рекомендации по внедрению научно обоснованной системы земледелия в хозяйствах Житомирской области / НИИСХ Нечерноземной зоны УССР. – Житомир, 1982. – С. 135–141.

83. Ковалев В. Б. На помощь пришла техника / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – Житомир : Облтипография, 1982. – 24 с.

84. Ковальов В. Б. Висока рентабельність льонарства / Ковальов В. Б., Нетреба А. Г. – Житомир : Облтипографія, 1982. – 27 с.

1983

85. А. с. на сорт растений № 3745 Лен-долгунец Мрия / Ковалев В. Б., Карпунина И. И., Лапицкая Л. П., Мусиенко С. И., Корниенко Г. П. ; заявитель и патентообладатель НИИ сел. хоз-ва Нечерноземной зоны УССР. – № 4500, заявл. 30.03.1983. ; зарегистр. в Гос. реестре селекцион. достижений СССР 24 окт. 1984 г.

86. К вопросу уточнения коэффициента перевода льносолумы и тресты в волокно / М. М. Боярченкова, З. И. Мареева, Р. И. Моторина, В. Б. Ковалев // Сб. науч. тр. ВНИИ льна. – 1983. – Вып. 20. – С. 147–151.

87. Ковалев В. Б. Индустриальная технология уборки льнотресты / Ковалев В. Б., Нетреба А. Г. – Житомир : Облтипография, 1983. – 8 с.

88. Ковальов В. Б. Комплексная механизация уборки и транспортировки льнотресты / В. Б. Ковалев, А. Г. Нетреба, В. Б. Мелегов. – Житомир : ЦНТИ,

1983. – 8 с. – (Информ. листок № 83).

89. Ковалев В. Б. Общая технология льняного производства : учебник для сред. проф.-техн. училищ / В. Б. Ковалев. – М. : Легкая и пищевая промышленность, 1983. – 142 с.

90. Ковалев В. Б. Прогрессивная технология уборки и реализации льна / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1983. – № 2. – С. 34–35.

91. Ковалев В. Б. Реконструкция напольных сушилок льновороха с применением обмолота и сепарации влажного вороха / Ковалев В. Б., Мелегов В. Б. – Житомир : ЦНТЭИ, 1983. – 4 с. – (Информ. листок № 7).

92. Ковальов В. Б. Перспективний сорт льону-довгунця Мрія / В. Б. Ковальов, І. І. Карпуніна, Г. П. Корнієнко // Вісник сільськогосподарської науки. – 1983. – № 2. – С. 64–65.

1984

93. А. с. 1093283 СССР, МКИ А 01 D 45/06. Льноуборочный комбайн / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 3556163 ; заявл. 17.02.1983 ; опубл. 23.05.1984, Бюл. № 19.

94. А. с. 1097722 СССР, МКИ D 01 B 1/32. Механизм разматывания рулонов стеблей лубяных культур / В. Б. Ковалев. – № 3523110 ; заявл. 16.12.1982 ; опубл. 15.06.1984, Бюл. № 22.

95. А. с. 1106453 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковалев, И. В. Баранов. – № 3545440 ; заявл. 15.12.1982 ; опубл. 07.08.1984, Бюл. № 29.

96. Ковалев В. Б. Высокоэффективная технология переработки вороха и сушки семян / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – К. : Урожай, 1984. – 22 с.

97. Ковалев В. Б. Прогрессивная технология возделывания льна / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – Житомир : Облтипография, 1984. – 23 с.

98. Ковалев В. Б. Прогрессивная технология возделывания льна / В. Б. Ковалев, А. Г. Нетреба. – Житомир : Облтипография, 1984. – 3 с.

99. Ковалев В. Б. Реконструкция напольной сушилки льновороха / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов // Техника в сельском хозяйстве. – 1984. – № 10. – С. 9–10.

100. Ковалев В. Б. Реконструкция пункта сушки и переработки [льняного] вороха / В. Б. Ковальов, В. Б. Мелегов // Лен и конопля. – 1984. – № 1. – С. 28–29.

101. Ковалев В. Б. Учитывая зональные особенности / В. Б. Ковалев // Лен и конопля. – 1984. – № 4. – С. 19–20.

102. Ковальов В. Підвищити якість льнотрести / В. Ковальов, М. Бовсунівський // Механізація сільського господарства. – 1984. – № 8. – С. 22.

103. Мелегов В. Реконструювали льноосушарку / В. Мелегов, В. Ковальов // Механізація сільського господарства. – 1984. – № 7. – С. 12–13.

104. Новые высокоурожайные сорта льна-долгунца и картофеля, районированные по Житомирской области с 1984 года / В. Б. Ковалев,

И. И. Карпунина, Г. П. Корниенко [и др.]. – Житомир : ЦНТИ, 1984. – 4 с. – (Информ. листок № 2).

1985

105. А. с. 1166717 СССР, МКИ А 01 D 45/06. Способ уборки тресты льна из лент / В. Б. Ковалев. – № 3726344 ; заявл. 11.04.1984 ; опубл. 15.07.1985, Бюл. № 26.
106. А. с. 1184473 СССР, МКИ А 01 F 15/00, А 01 D 45/06. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковалев. – № 3724654 ; заявл. 11.04.1984 ; опубл. 15.10.1985, Бюл. № 38.
107. А. с. 1194319 СССР, МКИ А 01 F 15/00, А 01 D 45/06. Способ рулонирования стеблей льна / В. Б. Ковалев. – № 3713471 ; заявл. 22.03.1984 ; опубл. 30.11.1985, Бюл. № 44.
108. Ковалев В. Б. Затраты окупились / В. Б. Ковалев, В. В. Бовсуновский // Лён и конопля. – 1985. – № 5. – С. 25–26.
109. Ковалев В. Б. Лен-долгунец, как покровная культура для подсева многолетних трав / В. Б. Ковалев, А. Г. Нетреба // Лён и конопля. – 1985. – № 4. – С. 33–35.
110. Ковалев В. Б. Получение незасоренного льносырья в условиях индустриальной технологии / В. Б. Ковалев, А. Г. Нетреба // Лён и конопля. – 1985. – № 3. – С. 21–22.
111. Ковальов В. Б. Здобутки льонарів / В. Б. Ковальов, П. А. Токовий, В. П. Сорока // Хлібороб України. – 1985. – № 10. – С. 27.
112. Ковальов В. Б. Індустріальна технологія у льонарстві / В. Б. Ковальов, Д. С. Смик. – К. : Урожай, 1985. – 72 с.
113. Прогрессивная технология выращивания льна-долгунца / В. Б. Ковалев, И. А. Мельник, В. Д. Гуцуляк, А. Г. Нетреба. – Ивано-Франковск : Облтипография, 1985. – 25 с.
114. Рекомендації по виробничому застосуванню композана-М на посівах льну-довгунця / Ковальов В. Б., Костюк Б. А., Мельник И. А., Капець І. П. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1985. – 4 с.

1986

115. А. с. 1205808 СССР, МКИ А 01 D 45/06. Способ уборки льна / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 3713273 ; заявл. 20.03.1984. ; опубл. 23.01.1986, Бюл. № 3.
116. А. с. 1210712 СССР, МКИ А 01 D 45/06. Способ уборки льна / В. Б. Ковалев. – № 3729602 ; заявл. 26.04.1984 ; опубл. 15.02.1986, Бюл. № 6.
117. А. с. 1212358 СССР, МКИ А 01 F 15/00, А 01 D 45/06. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 3788356 ; заявл. 30.08.1984 ; опубл. 23.02.1986, Бюл. № 7.
118. А. с. 1214000 СССР, МКИ А 01 В 79/02. Способ выращивания льна / В. Б. Ковалев. – № 3830577 ; заявл. 09.10.1984 ; опубл. 28.02.1986, Бюл. № 8.

119. А. с. 1261580 СССР, МКИ А 01 F 15/00, А 01 D 45/06. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 3865359 ; заявл. 05.03.1985 ; опубл. 08.07.1986, Бюл. № 37.
120. Ковалев В. Б. Интенсивная технология возделывания / В. Б. Ковалев, Ф. Ф. Жигадко, В. Б. Мелегов // Лён и конопля. – 1986. – № 5. – С. 13–14.
121. Ковалев В. Б. Как обеспечить равномерную работу МВ-2, 5А / В. Б. Ковалев // Лён и конопля. – 1986. – № 4. – С. 30.
122. Ковалев В. Б. Наш опыт / В. Б. Ковалев, Л. С. Осадчук, В. П. Сорока // Лён и конопля. – 1986. – № 6. – С. 18–19.
123. Ковалев В. Б. Рекомендации по предуборочному подсушиванию льна десикантами / Ковалев В. Б., Труш М. М., Костюк Б. А. – Ивано-Франковск : Облтипографія, 1986. – 5 с.
124. Ковальов В. Б. Рекомендації по боротьбі з бур'янами, шкідниками та хворобами в посівах льону-довгунця / Ковальов В. Б., Мельник І. П., Капець І. П. – Івано-Франківськ : ЦНТІ, 1986. – 17 с.
125. Рекомендации по выращиванию и первичной переработке льна по прогрессивной технологии в колхозах и совхозах УССР / Ковалев В. Б. [и др.]. – К. : Госагропром УССР, 1986. – 30 с.
126. Рекомендації по комбайновому збиранню льону та переробки льноворохи в умовах 1986 року / Ковальов В. Б., Костюк Б. А., Мельник І. П., Зозульчак М. Д. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1986. – 10 с.
127. Рекомендації по напівпаровому обробітку ґрунту під льон-довгунець / В. Б. Ковальов, Б. А. Костюк, І. П. Мельник, І. П. Капець. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1986. – 6 с.

1987

128. Ковалев В. Б. Бригадный подряд и качество льна / В. Б. Ковалев, В. Н. Кушнерук, В. П. Сорока // Закупки сельскохозяйственных продуктов. – 1987. – № 8. – С. 31–34.
129. Ковалев В. Б. Рулонная технология и качество льнопродукции / В. Б. Ковалев, С. Н. Жидецкий // Закупки сельскохозяйственных продуктов. – 1987. – № 10. – С. 22–24.
130. Ковалев В. Б. Совершенствуя рулонный способ / В. Б. Ковальов, В. Б. Мелегов // Лён и конопля. – 1987. – № 6. – С. 22–25.
131. Ковалев В. Б. Специализация и концентрация льноводства / В. Б. Ковалев, А. Г. Хомяк // Лён и конопля. – 1987. – № 2. – С. 18–19.
132. Ковалев В. Б. Технологический проект выращивания льна-долгунца // Технологические проекты возделывание сельскохозяйственных культур и производства продуктов животноводства в хозяйствах Житомирской области. – Житомир, 1987. – С. 82–84.
133. Ковальов В. Б. Рекомендації по виробничому застосуванню гербіциду глін і туліген на посівах льону-довгунця / В. Б. Ковальов, І. П. Мельник, І. П. Капець. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1987. – 6 с.
134. Ковальов В. Б. Якість рулонів буде вищою / В. Б. Ковальов,

В. Б. Мелегов // Механізація сільського господарства». – 1987 – № 7. – С. 18–19.

135. Ковальов В. Запобігти втратам насіння льону / В. Ковальов, А. Нетреба, В. Мелегов // Механізація сільського господарства». – 1987. – № 9. – С. 20–21.

136. Ковальов В. Льонотреста в рулоні / В. Ковальов, В. Мелегов // Механізація сільського господарства. – 1987. – № 8. – С. 16–17.

137. Ковальов В. Рулони і промислова основа / В. Ковальов, А. Нетреба // Хлібороб України. – 1987. – № 9. – С. 32.

138. Мельник И. Я. Комплексное решение / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев // Лён и конопля. – 1987. – № 5. – С. 19–21.

139. Рекомендации по выращиванию льна-долгунца по прогрессивной технологии в условиях Ивано-Франковской области / Ковалев В. Б., Костюк Б. А., Мельник И. А. [и др.]. – Ивано-Франковск : Облтипография, 1987. – 19 с.

1988

140. А. с. 1417832 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковальов, В. Б. Мелегов. – № 4185516 ; заявл. 22.01.1987 ; опубл. 22.04.1988, Бюл. № 31.

141. Ковалев В. Б. Возделывание льна / В. Б. Ковалев // Научно-обоснованная система земледелия Житомирской области. – Житомир : Облполиграфиздат, 1988. – С. 102–107.

142. Ковалев В. Б. Высокопроизводительная технология сушки и переработки льновороха / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – Житомир : ЖЦНТИ, 1988. – 4 с. – (Информ. листок № 20).

143. Ковалев В. Б. Качество рулонов можно повысить / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов // Технические культуры. – 1988. – № 5. – С. 35.

144. Ковалев В. Б. Методические рекомендации по первичному семеноводству льна-долгунца / Ковальов В. Б., Корниенко Г. П., Карпунина И. И. – К. : Госагропром УССР, 1988. – 12 с.

145. Ковалев В. Б. Рекомендации по борьбе с пыреем ползучим в посевах льна / Ковальов В. Б., Костюк Б. А., Мельник И. А. – Ивано-Франковск : Облагропром, 1988. – 11 с.

146. Ковалев В. Б. Химпрополка льна-долгунца / В. Б. Ковалев, А. Г. Нетреба, Н. В. Бовсуновский // Защита растений. – 1988 – № 8. – С. 20–21.

147. Ковалев В. Б. Эффективность льноводства в колхозе / В. Б. Ковалев, А. И. Лысюк, В. П. Сорока // Технические культуры. – 1988. – № 3. – С. 12–14.

148. Ковальов В. Б. Механізація робіт у льонарстві / В. Б. Ковальов, С. І. Панченко, І. А. Мельник. – Ужгород : Карпати, 1988. – 135 с.

149. Ковальов В. Якість рулонів буде вищою / В. Ковальов, В. Мелегов // Механізація сіл. госп-ва. – 1988. – № 7. – С. 18–19.

150. Костюк Б. Діє програма – «Льон» / Б. Костюк, І. Мельник, В. Ковальов // Хлібороб України. – 1988. – № 9. – С. 28–29.
151. Льноводство – високодоходна отрасль / Ю. А. Старовойт, Л. Н. Кирдан, В. Б. Ковалев, В. П. Сорока // Технические культуры». – 1988. – № 4. – С. 34–35.
152. Методические рекомендации по агроелиоративной обработке тяжелых периодически переувлажняемых почв в севообороте со льном-долгунцом / Ковалев В. Б. [и др.]. – К. : Госагропром УССР, 1988. – 42 с.
153. Рекомендации по индустриально-поточной рулонной технологии уборки, реализации и переработке льна / Ковалев В. Б., Мелегов В. Б., Степовый Н. Л. [и др.]. – Ивано-Франковск : Облтипография, 1988. – 12 с.
154. Рекомендации по интегрированной защите растений / Ковальов В. Б., Костюк Б. А., Козыра Б. С., Мельник И. А. – Ивано-Франковск : Облагропром, 1988. – 10 с.
155. Рекомендації по удобренню льону-довгунця, що вирощується за інтенсивною технологією / Ковальов В. Б., Абрамик М. І., Костюк Б. А., Мельник І. А. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1988. – 18 с.

1989

156. А. с. 1521325 СССР, МКИ А 01 В 79/02. Способ выращивания льна / Ковалев В. Б., Мельник И. П. – № 4339109 ; заявл. 19.10.1987 ; опубл. 15.11.1989, Бюл. № 42.
157. Ковалев В. Б. Краткие сведения о дождевых червях и определительные таблицы наиболее часто встречающихся представителей / Ковалев В. Б. – Ивано-Франковск : Облтипография, 1989. – 24 с.
158. Ковалев В. Б. Технология уборки и первичной обработки льносолемы и тресты в рулонах / В. Б. Ковалев // Техника в сельском хозяйстве. – 1989. – № 6. – С. 48–50.
159. Ковалев В. Б. Травы против сорняков / В. Б. Ковалев, А. Г. Нетреба // Защита растений. – 1989. – № 3. – С. 24–25.
160. Ковальов В. Б. Інтенсивна технологія вирощування льону / В. Б. Ковальов., І. А. Мельник. – К. : Знання, 1989. – 48 с.
161. Мельник И. А. Гумат натрия как стимулятор роста / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев, Б. А. Костюк // Химизация сел. хоз-ва. – 1989. – № 5. – С. 73–75.
162. Мельник И. А. Известкование кислых почв в льняных севооборотах / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев // Химизация сел. хоз-ва. – 1989. – № 9. – С. 18–20.
163. Мельник И. А. Ретарданты под лен / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев // Химизация сел. хоз-ва. – 1989. – № 8. – С. 63–64.
164. Методические рекомендации по применению защитно-стимулирующего состава (ЗСС) под сельскохозяйственные культуры / Ковалев В. Б., Мельник И. А., Гуцуляк В. Д. [и др.]. – Ивано-Франковск : Облтипография, 1989. – 4 с.

165. Методические рекомендации по применению комплексного удобрения «Карпаты» для внекорневой подкормки сельскохозяйственных культур / Ковалев В. Б. [и др.]. – Ивано-Франковск : Облтипография, 1989. – 10 с.
166. Методические указания по промышленному разведению дождевых червей и получению органического удобрения «биогумус» / Ковалев В. Б., Тывончук С. А., Мельник И. А. [и др.]. – Ивано-Франковск : ЦНТИ, 1989. – 45 с.
167. Наследование длины вегетационного периода у льна-долгунца / В. Б. Ковалев, В. П. Сорока, Г. П. Корниенко, И. И. Карпунина // Наука производству : тез. докл. обл. науч.-произв. конф. – Житомир, 1989. – С. 24.
168. О взаимосвязи между метеорологическими условиями и продуктивностью льна-долгунца / В. Б. Ковалев, В. П. Сорока, Г. П. Корниенко, И. И. Карпунина // Наука производству : тез. докл. обл. науч.-произв. конф. – Житомир, 1989. – С. 27.
169. Применение гумата натрия на посевах льна-долгунца / В. Б. Ковалев, И. А. Мельник, М. И. Андрушків, Б. А. Костюк. – Ивано-Франковск : ЦНТИ, 1989. – 4 с. – (Информ. листок № 2).
170. Применение жидких комплексных удобрений под лен-долгунец / Ковалев В. Б. [и др.]. – Ивано-Франковск : Облтипография, 1989. – 4 с.
171. Рекомендации по интегрированной экологически безопасной системы борьбы с вредителями, болезнями и сорняками льна в условиях Прикарпатья / Ковалев В. Б. [и др.]. – Ивано-Франковск : Облтипография, 1989. – 16 с.
172. Рекомендации по применению гуммата натрия при возделывании льна-долгунца по интенсивной технологии / Ковалев В. Б., Костюк Б. А., Мельник И. А., Андрушків М. И. – Ивано-Франковск : ЦНТЭИ, 1989. – 9 с.

1990

173. А. с. 1556577 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковальов, В. Б. Мелегов. – № 4397793 ; заявл. 28.03.1988 ; опубл. 15.04.1990, Бюл. № 14.
174. А. с. 1564698 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Способ рулонирования стеблей лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 4411588 ; заявл. 09.03.1988 ; опубл. 15.05.1990, Бюл. № 18.
175. Вермикультура и её эффективность / Н. М. Городний, В. Б. Ковалев, И. А. Мельник [и др.]. – К. : УкрНИИНТИ, 1990. – 40 с.
176. Ковалев В. Б. В содружестве с наукой / В. Б. Ковалев, А. Е. Сваха, В. Б. Мелегов // Технические культуры. – 1990. – № 3. – С. 34–36.
177. Ковалев В. Б. Взаимосвязь между биологическими, технологическими и хозяйственными признаками растений льна-долгунца / В. Б. Ковалев, А. Ф. Скорченко, В. П. Сорока // Агропромышленному комплексу Полесья – научное обеспечение : тез. докл. – Житомир : Облтипография, 1990. – С. 52–54.
178. Ковалев В. Б. Влияние норм высева семян, доз азотных удобрений и

обработки ретардантом на урожай и качество льна / В. Б. Ковалев, А. Ф. Скорченко, В. П. Сорока // Агрпромышленному комплексу Полесья – научное обеспечение : тез. докл. – Житомир : Облтипография, 1990. – С. 42–43.

179. Ковалев В. Б. Влияние способов посева на полевую всхожесть семян льна / В. Б. Ковалев, А. Ф. Скорченко, В. П. Сорока // Агрпромышленному комплексу Полесья – научное обеспечение : тез. докл. – Житомир : Облтипография, 1990. – С. 43–44.

180. Ковалев В. Б. Высокопроизводительная техника для перевозки рулонов льна / В. Б. Ковалев, А. Ф. Скорченко, В. П. Сорока // Агрпромышленному комплексу Полесья – научное обеспечение : тез. докл. – Житомир : Облтипография, 1990. – С. 14–16.

181. Ковалев В. Б. К вопросу о прогнозировании урожайности льна-долгунца / В. Б. Ковалев, В. П. Сорока // Технические культуры. – 1990. – № 4. – С. 51–52.

182. Ковалев В. Б. Техника для формирования и перевозки рулонов льна / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов // Технические культуры. – 1990. – № 4. – С. 36–38.

183. Ковалев В. Б. Усовершенствование приемов, способствующих увеличению производства и повышению качества льнопродукции при индустриальной технологии уборки и послеуборочной обработки льна : автореф. дис. на соискание учен. степени д-ра с.-х. наук / В. Б. Ковалев. – К. : УСХА, 1990. – 54 с.

184. Ковалев В. Б. Усовершенствованный рулонный пресс-подборщик / В. Б. Ковалев, А. Ф. Скорченко, В. П. Сорока // Агрпромышленному комплексу Полесья – научное обеспечение : тез. докл. – Житомир : Облтипография, 1990. – С. 160–164.

185. Ковалев В. Б. Эффективность новых гербицидов на посевах льна-долгунца / В. Б. Ковалев, А. Ф. Скорченко, В. П. Сорока // Агрпромышленному комплексу Полесья – научное обеспечение : тез. докл. – Житомир : Облтипография, 1990. – С. 59–60.

186. Мельник И. А. Защитностимулирующая смесь / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев, Б. М. Романюк // Химизация сел. хоз-ва. – 1990. – № 1. – С. 49–50.

187. Рабочая тетрадь агронома по интенсивной технологии возделывания льна-долгунца / Ковалев В. Б., Денисенко А. Г., Максюк В. Д. [и др.]. – К. : Урожай, 1990. – 108 с.

188. Эффективность технологии уборки льна / М. М. Труш, В. Б. Ковалев, В. П. Понажев [и др.] // Технические культуры. – 1990. – № 4. – С. 33–34.

1991

189. А. с. 1628934 СССР, МКИ А 01 F 15/07, 15/14. Обматывающий аппарат рулонного пресс-подборщика для льна / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 4665870 ; заявл. 12.01.1989. ; опубл. 23.02.1991, Бюл. № 7.

190. А. с. 1658893 СССР, МКИ А 01 F 15/07, А 01 D 45/06. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 4643413 ; заявл. 02.12.1988. ; опубл. 30.06.1991, Бюл. № 24.
191. А. с. 1690607 СССР, МКИ А 01 F 25/08. Сушилка рулонов сельскохозяйственных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 4686301 ; заявл. 02.03.1989 ; опубл. 15.11.1991, Бюл. № 42.
192. А. с. на сорт растений № 303 Льон-довгунець Синільга / Ковальов В. Б., Карпуніна І. І., Вигівська М. П., Мусієнко С. І., Лапицька А. П.; заявник і патентовласник НДІ сіл. госп-ва Нечерноземної зони УРСР. – № 9204938 ; заявл. 28.11. 1991 р., зареєстр. в Реєстрі сортів рослин України в 1995 р.
193. Внекорневое питание растений как фактор повышения урожая / В. Б. Ковалев, И. А. Мельник, В. Д. Гуцуляк, А. Е. Маюк // Биоконверсия органических отходов для получения биогумуса, биогаза, белковых веществ и охрана окружающей среды : тез. докл. I Междунар. конгр. – Ивано-Франковск : Ассоц. «Биоконверсия», 1991. – С. 81–82.
194. Ковалев В. Б. Влияние инкрустации на сохранение жизнеспособности семян льна-долгунца / В. Б. Ковалев, А. Ф. Скорченко, В. П. Сорока // Агропромышленному комплексу Полесья – научное обеспечение : тез. докл. – Житомир, 1991. – С. 81–82.
195. Ковалев В. Б. Влияние инкрустирования семян на урожай и качество льна-долгунца / В. Б. Ковалев, А. Ф. Скорченко, В. П. Сорока // Агропромышленному комплексу Полесья – научное обеспечение : тез. докл. – Житомир, 1991. – С. 83–84.
196. Ковалев В. Б. Управление ростом и развитием растений льна на основе программирования урожаев, почвенной и растительной диагностики / В. Б. Ковалев // Технические культуры: селекция, технология, переработка. – М. : Агропромиздат, 1991. – С. 211–217.
197. Мельник И. А. Влияние биогумуса на физиологическую активность льна // Биоконверсия органических отходов для получения биогумуса, биогаза, белковых веществ и охрана окружающей среды : тез. докл. I Междунар. конгр. / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев,. – Ивано-Франковск : Ассоц. «Биоконверсия», 1991. – С. 42–43.
198. Мельник И. А. Влияние вермикультуры и биогумуса на плодородие почвы и развитие растений / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев // Защита растений. – 1991. – № 1. – С. 13–14.
199. Мельник И. А. Защита льна-долгунца / Мельник И. А., Ковалев В. Б. – М. : Агропромиздат, 1991. – 60 с.
200. Мельник І. А. Гумат натрію – активний стимулятор росту льону / І. А. Мельник, В. Б. Ковальов, Б. А. Костюк // Вісник аграрної науки. – 1991. – № 2. – С. 22–24.

1992

201. А. с. 1738199 СССР, МКИ А 01 N 25/24, С 05 G 5/00. Прилипатель для водных растворов стимулирующих рост растений препаратов / В. Б. Ковалев,

- А. А. Суйко, И. А. Мельник, Б. М. Романюк, Р. В. Сушков. – № 1247340 ; заявл. 17.05.89 ; опубл. 07.06. 92, Бюл. № 21.
202. А. с. 1770468 СССР, МКИ D 01 B 1/48. Способ сушки льносырья / Л. А. Чурсина, К. Н. Клевцов, В. Б. Ковалев. – № 4906951 ; заявл. 13.12.1990 ; опубл. 23.10.1992, Бюл. № 39.
203. Ковалев В. Б. Инкрустация семян льна-долгунца / Ковалев В. Б., Скорченко А. Ф., Гречко В. Г. – К., 1992. – 4 с.
204. Ковальов В. Б. Виробництво льону на забруднених радіонуклідами ґрунтах / В. Б. Ковальов, М. В. Бовсунівський // Методичний посібник в організації проведення науково-дослідних робіт в галузі сільськогосподарської радіології. – К. : Мінсільгосппрод, 1992. – С. 67–68.
205. Мельник И. А. Применение биогумуса в качестве удобрения под лен / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев // Биоконверсия – перспективное направление агробиологической науки и практики : тез. докл. II Междунар. конгр. – Ивано-Франковск : Облтипография, 1992. – С. 27–29.

1993

206. А. с. 1790359 СССР, МКИ А 01 К 67/033. Установка для промышленного размножения дождевых червей / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев, С. И. Коржан. – № 4884816/15 ; заявл. 16.10.90 ; опубл. 23.01.93, Бюл. № 3.
207. А. с. 1801105 СССР, МКИ С 05 F 11/00. Способ производства биогумуса / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев, С. И. Коржан, В. Д. Гуцуляк. – № 4934567/15 ; заявл. 12.03.93 ; опубл. 07.03.93, Бюл. № 9.
208. Ковальов В. Б. Інкрустація насіння льону-довгунця / В. Б. Ковальов, В. П. Сорока, А. Ф. Скорченко. – Житомир : ЦНТЕІ, 1993. – 3 с. – (Інформ. листок № 57).
209. Ковальов В. Б. Удосконалена технологія виробництва льону / В. Б. Ковальов, М. В. Бовсунівський. – Житомир : ЦНТЕІ, 1993. – 4 с. – (Інформ. листок № 66).

1994

210. А. с. на сорт рослин № 1736. Льон-довгунець Персей / Ковальов В. Б., Карпуніна І. І., Вигівська М. П., Корнієнко Г. П.; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 94015001 ; заявл. 17.11.94, зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 1999 р.
211. Ковальов В. Б. Взаємозв'язок основних фізико-механічних властивостей трести з показниками виходу та якості льноволокна / В. Б. Ковальов, О. М. Баканова, Т. І. Самкевич. – Житомир : ЦНТЕІ, 1994. – 3 с. – (Інформ. листок № 56).

1995

212. А. с. на сорт рослин № 1735. Льон-довгунець Ірма / Ковальов В. Б., Карпуніна І. І., Вигівська М. П., Корнієнко Г. П.; заявник і патентовласник

Ин-т сіл. госп-ва Полісся. – № 95015001 ; заявл. 29.12.95, зареєстр. в Реєстрі сортів рослин України в 1999 р.

213. Ковалев В. Б. Комплексная защита посевов озимой пшеницы от вредителей, болезней и сорняков / В. Б. Ковалев, В. Б. Доля, В. В. Сахненко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1995. – 3 с. – (Информ. листок № 47).

214. Ковалев В. Б. Новая технология защиты посевов от вредителей / В. Б. Ковалев, В. В. Сахненко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1995. – 3 с. – (Информ. листок № 59).

215. Ковалев В. Б. Новый высокоэффективный противозлаковый гербицид на посевах льна / В. Б. Ковальов, В. Г. Литвиненко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1995. – 3 с. – (Информ. листок № 30).

216. Ковалев В. Б. Новый высокоэффективный противозлаковый гербицид на посевах сахарной свеклы / В. Б. Ковалев, В. Г. Литвиненко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1995. – 3 с. – (Информ. листок № 42).

217. Ковалев В. Б. Производство льна по энергозберегающей технологии / В. Б. Ковалев, В. В. Сахненко, В. Г. Литвиненко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1995. – 3 с. – (Информ. листок № 43).

218. Ковалев В. Б. Система защиты льна в интенсивной технологии выращивания / В. Б. Ковалев, В. В. Сахненко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1995. – 3 с. – (Информ. листок № 48).

219. Новый метод оценки качества тресты в производстве / В. Б. Ковалев, А. Ф. Скорченко, О. М. Баканова, Т. І. Самкевич // Ресурсозберегающие технологии в первичной переработке натуральных волокон : сб. науч. тр. – К. : УкрЦНТШ, 1995. – С. 44–48.

220. Оценка льносырья в снопах и рулонах / В. Б. Ковалев, И. И. Карпец, Т. И. Самкевич, А. Ф. Скорченко // Ресурсозберегающие технологии в первичной переработке натуральных волокон : сб. науч. тр. – К. : УкрЦНТШ, 1995. – С. 51–55.

221. Рекомендації з ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур у господарствах Житомирської області / В. О. Бистрицький, Ю. І. Савченко, В. Б. Ковальов [та ін.] ; відп. за вип. В. М. Холявінський. – Житомир : Обл. друкарня, 1995. – 112 с.

1996

222. Ковалев В. Б. Производство продукции льна в условиях радиоактивного загрязнения / В. Б. Ковалев // Проблемы сельскохозяйственной радиэкологии – десять лет спустя после аварии на Чернобыльской АЭС : тез. докл. второй междунар. конф. – Житомир : ГААУ, 1996. – С. 26–28.

223. Ковальов В. Б. Екологічно чиста продукція льону в умовах радіаційного забруднення / В. Б. Ковальов // Натураліум. – 1996. – № 3. – С. 52–56.

224. Ковальов В. Б. Рекомендації по вирощуванню льону в умовах 1996 р. / Ковальов В. Б., Скорченко А. Ф. – К., 1996. – 4 с.

225. Ковальов В. Б. Рекомендації по застосуванню нового протизлакового гербіциду Шогуну / Ковальов В. Б., Скорченко А. Я. – К. : Мінсільгосппрод України, 1996. – 4 с.

1997

226. Ковалев В. Б. Индустриальная технология уборки льна, приготовления и реализации льнотресты / В. Б. Ковалев. – Житомир : ЦНТЭИ, 1997. – 4 с. – (Информ. листок № 39).

227. Ковалев В. Б. Новые гербициды на посевах озимой пшеницы / В. Б. Ковалев, В. В. Сахненко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1997. – 4 с. – (Информ. листок № 41).

228. Ковалев В. Б. Новые сорта льна для производства / В. Б. Ковалев, Г. П. Корниенко, О. Н. Баканова. – Житомир : ЦНТЭИ, 1997. – 4 с. – (Информ. листок № 44).

229. Ковалев В. Б. Углеаммонийные соли – новое удобрение на посевах льна / В. Б. Ковалев, Г. П. Корниенко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1997. – 4 с. – (Информ. листок № 43).

230. Пат. 17567 А Україна, МПК А01 В 79/02. Спосіб вирощування льонудовгунцю / Г. І. Вілесов, О. Є. Давидова, В. Б. Ковальов, Г. П. Корнієнко, В. М. Мокрицький, В. С. Хілевич ; заявник і патентовласник Наук.-інж. центр по розробці та впровадженню технологій використання амонійно-карбонатних сполук у сіл. госп-ві «АКСО». – № 96124624, заявл. 11.12.96, опубл. 31.10.1997.

1998

231. Ковалев В. Б. Персей – новый раннеспелый сорт льна-долгунца / В. Б. Ковалев, И. И. Карпунина. – Житомир : ЦНТЭИ, 1998. – 3 с. – (Информ. листок № 20).

232. Ковалев В. Б. Применение углеаммонийных солей на льне / В. Б. Ковалев, Г. П. Корниенко, В. М. Мокрицкий // Элементи регуляції в рослинництві : зб. наук. пр. / НАН України. – К. : Компас, 1998. – С. 231–237.

233. Ковалев В. Б. Усовершенствование технологии производства маточной элиты льна-долгунца / В. Б. Ковалев, И. И. Карпунина, Г. П. Корниенко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1998. – 4 с. – (Информ. листок № 26).

234. Ковалев В. Б. Экономически выгодная технология производства льна / В. Б. Ковалев, Л. Л. Капитула. – Житомир : ЦНТЭИ, 1998. – 4 с. – (Информ. листок № 3).

235. Ковалев В. Б. Эффективность новых гербицидов на посевах зерновых культур / В. Б. Ковалев, В. В. Сахненко. – Житомир : ЦНТЭИ, 1998. – 3 с. – (Информ. листок № 19).

236. Пат. 24155 Україна, МПК А 01 G 13/00, А 01 М 17/00. Спосіб боротьби з ґрунтовими шкідниками сільськогосподарських культур / В. Б. Ковальов, Г. П. Корнієнко, В. В. Сірик, О. Є. Давидова, Г. І. Вілесов, В. М. Мокрицький ; заявник і патентовласник Наук.-інж. центр по розробці та впровадженню технологій використання амонійно-карбонатних сполук у сіл. госп-ві «АКСО». – № 97062666 ; заявл. 06.06. 97 ; опубл. 30.10.98, Бюл. № 5.

1999

237. Ковалев В. Б. Лабораторний практикум по курсу «Оценка качества льноматериалов» / Ковальов В. Б., Острик Н. М. – К. : Нора-спринт, 1999. – 28 с.
238. Ковальов В. Б. Екологічно безпечна система захисту льону / В. Б. Ковальов, С. М. Кушнарвова // 36. наук. пр. Інституту землеробства. – 1999. – Вип. 2. – С. 107–109.
239. Ковальов В. Б. Методичні рекомендації по збиранню льону-довгунця та заготівлі льонопродукції в господарствах Житомирської області в умовах 1999 р. / Ковальов В. Б., Смаглий О. Ф., Семченко В. І. – Житомир : Облтипографія, 1999. – 10 с.
240. Методичні рекомендації по насінництву льону-довгунця: (виробництво насіння маточної еліти та еліти) / Никитюк О. А., Ковальов В. Б., Корнієнко Г. П., Маласай В. М. – К. : Нора-спринт, 1999. – 16 с.

2000

241. Ковальов В. Б. Вплив різних форм азотних добрив на врожайність і якість льону-довгунця / В. Б. Ковальов, Р. І. Рудик // Вісн. Білоцерківського держ. аграр. ун-ту. – 2000. – Вип. 10. – С. 120–125.
242. Ковальов В. Б. Екологічно безпечна система захисту льону / В. Б. Ковальов, М. Ф. Рибак, Ю. А. Білявський // Вісник ДААУ. – 2000. – № 2. – С. 53–60.
243. Ковальов В. Б. Застосування стимулятора росту триману на посівах льону / В. Б. Ковальов, Р. І. Рудик // 36. наук. пр. Інституту землеробства. – 2000. – Вип. 1. – С. 181–189.
244. Ковальов В. Б. Землеробство Полісся в ХХІ столітті – проблеми та шляхи їх вирішення / В. Б. Ковальов, В. П. Стрельченко // 36. наук. пр. Інституту землеробства. – 2000. – Вип. 2. – С. 94–101.
245. Ковальов В. Б. Мінливість біологічних та господарсько цінних ознак сортів льону-довгунця в залежності від методів добору рослин в первинному насінництві / В. Б. Ковальов, Г. П. Корнієнко, В. М. Маласай // Агроекологія і біотехнологія. – 2000. – Вип. 4. – С. 65–69.
246. Науково-методичні рекомендації по ресурсозберігаючих технологіях вирощування ярого ріпака / Ковальов В. Б., Ворона Л. І., Галич М. А. [та ін.]. – Житомир : Облтипографія, 2000. – 12 с.
247. Рибак М. Ф. Продуктивність льону-довгунцю в залежності від форм азотних добрив / М. Ф. Рибак, В. Б. Ковальов, Р. І. Рудик // Вісник ДААУ. – 2000. – № 1. – С. 94–97.

2001

248. А. с. на сорт рослин № 1613. Лядвенець рогатий сорт Динамо / Ковальов В. Б., Вишневська О. В., Чернуський В. В., Бугайов В. Д., Бабич А. О., Ворона Л. І., Белаш В. А.; заявник і патентовласник Ін-т сіл.

госп-ва Полісся. – № 01119001 ; заявл. 19.07.2001 р., зареєстр. в Реєстрі сортів рослин України в 2002 р.

249. Досягнення і перспективи селекції та насінництва льону-довгунця в Україні / І. П. Карпець, В. Б. Ковальов, М. І. Логінов [та ін.] // Зб. наук. пр. Інституту луб'яних культур УААН. – 2001. – Вип. 2. – С. 13–21.

250. Ковальов В. Б. Досягнення у селекції хмелю / В. Б. Ковальов, В. В. Шаблікін // Вісн. аграр. науки. – 2001. – № 7. – С. 41–43.

251. На допомогу апробатору : рекомендації / Ковальов В. Б., Галич М. А., Герасимчук В. І. [та ін.]. – Житомир, 2001. – 46 с.

252. Пат. 17567 Україна, МПК А01 В 79/02. Спосіб вирощування льону-довгунця / Г. І. Вілесов, О. Є. Давидова, В. Б. Ковальов, Г. П. Корнієнко, В. М. Мокрицький, В. С. Хілевич ; заявник і патентовласник Наук.-інж. центр по розробці та впровадженню технологій використання амонійно-карбонатних сполук у сіл. госп-ві «АКСО». – № 96124624 ; заявл. 11.12.96 ; опубл. 15.06.2001. Бюл. № 5.

253. Результативність селекції сільськогосподарських культур для Полісся / В. Б. Ковальов, Г. П. Корнієнко, В. В. Чернуський, О. В. Вишневська // Вісник аграрної науки. – 2001. – № 9. – С. 42–44.

254. Свідectво про реєстрацію зразка генофонду рослин в Україні № 41. Льон-довгунець сорт Ірма / Карпуніна І. І., Вигівська М. П., Ковальов В. Б., Корнієнко Г. П.; заявник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 000059 ; заявл. 7.04.1998 ; видано 7.11.2001, Нац. каталог № UF04 00638.

2002

255. Ковалев В. Б. Характеристика сортов льна-долгунца и ускоренное их внедрение по новой системе семеноводства / В. Б. Ковалев, Г. П. Корниенко, А. Г. Семенш. – Житомир : Солярис, 2002. – 36 с.

256. Програма вирощування ріпаку в Житомирській області на 2002–2005 роки / В. Б. Ковальов, М. М. Рудченко, М. А. Галич [та ін.]. – Житомир : Облтипорграфія, 2002. – 20 с.

257. Основи ведення льонарства в сучасних умовах / Ковальов В. Б., Скорченко А. Ф., Карпець І. П. [та ін.] ; під заг. ред. А. Ф. Скорченка. – К. : Нора-прінт, 2002. – 48 с.

258. Основні напрямки роботи по виконанню програми «Льон Житомирщини – 2005» / В. Б. Ковальов, В. І. Герасимчук, В. І. Семченко [та ін.]. – Житомир : Облтипографія, 2002. – 32 с.

2003

259. А. с. на сорт рослин № 0321 Сардела сорт Іскоростень (*Ornithopus sativus* Brot.) / В. Б. Ковальов, О. В. Вишневська, В. І. Янчук, Л. І. Ворона, В. Д. Бугайов, В. А. Белаш ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 02132001 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2003 р.

260. А. с. на сорт рослин № 0322 Горох польовий сорт Звягельський / В. Б. Ковальов, В. О. Іванюк, О. В. Вишневська, Л. І. Ворона,

І. Ю. Ратошнюк, В. В. Чернуський, Т. А. Чернуська ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 01048001 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2003 р.

261. Изменчивость биологических и хозяйственно-ценных признаков сортов льна-долгунца в зависимости от методов отбора растений в первичном семеноводстве / В. Б. Ковалев, Г. П. Корниенко, О. М. Каминская [и др.] // Льноводство Украины на пути возрождения : сб. ст. / Ин-т сел. хоз-ва Полесья УААН [и др.]. – Житомир : Солярис, 2003. – С. 16–21.

262. Ковалев В. Б. Влияние инкрустации на сохранение жизнеспособности семян, повреждение растений вредителями и болезнями, урожай и качество льнопродукции / В. Б. Ковалев, В. П. Сорока // Льноводство Украины на пути возрождения : сб. ст. / Ин-т сел. хоз-ва Полесья УААН [и др.]. – Житомир : Солярис, 2003. – С. 29–34.

263. Ковалев В. Б. Перспективные сорта льна для Житомирской области / В. Б. Ковалев, М. Н. Барановский // Льноводство Украины на пути возрождения : сб. ст. / Ин-т сел. хоз-ва Полесья УААН [и др.]. – Житомир : Солярис, 2003. – С. 41–52.

264. Ковалев В. Б. Упорядоченно-групповой способ посева льна и его влияние на урожай и качество льнопродукции / В. Б. Ковалев, В. П. Сорока // Льноводство Украины на пути возрождения : сб. ст. / Ин-т сел. хоз-ва Полесья УААН [и др.]. – Житомир : Солярис, 2003. – С. 34–37.

265. Ковалев В. Б. Условия получения незасоренного льна-долгунца / В. Б. Ковалев, А. Г. Нетреба. – Житомир : ЦНТЄИ, 2003. – 3 с. – (Информ. листок № 36).

266. Ковалев В. Б. Усовершенствование элементов энергосберегающей технологии выращивания льна / В. Б. Ковалев, Т. И. Козлик // Льноводство Украины на пути возрождения : сб. ст. / Ин-т сел. хоз-ва Полесья УААН [и др.]. – Житомир : Солярис, 2003. – С. 26–28.

267. Ковальов В. Б. Біоконверсія конопель на радіоактивно забруднених торфоболотних ґрунтах Полісся / В. Б. Ковальов, Г. А. Гудзь, В. П. Фещенко [та ін.] // Проблеми сільськогосподарської радіології: 17 років після аварії на Чорнобильській АЕС : тези доп. 4-ї міжнар. наук.-практ. конф., 19–21 черв. 2003 р. – Житомир, 2003. – С. 167–169.

268. Методические рекомендации по семеноводству льна-долгунца / Ковалев В. Б., Корниенко Г. П., Карпец И. П. [и др.]. – Житомир : Солярис, 2003. – 21 с.

269. Научное обеспечение развития области льноводства: основные достижения и перспективы / В. Б. Ковалев, И. П. Карпец, П. А. Голобородько, М. Н. Барановский // Льноводство Украины на пути возрождения : сб. ст. / Ин-т сел. хоз-ва Полесья УААН [и др.]. – Житомир : Солярис, 2003. – С. 3–11.

270. Рекомендації по вирощуванню озимих зернових культур під урожай 2004 року в агроформуваннях Житомирської області / Ковальов В. Б., Рудченко М. М., Галич М. А. – Житомир, 2003. – 20 с.

271. Савченко Ю. І. Вплив контрзаходів на вміст радіоцезію у ґрунті та сільськогосподарській продукції через 17 років після аварії на ЧАЕС / Ю. І. Савченко, В. Б. Ковальов, А. О. Мельничук // Проблеми сільськогосподарської радіології: 17 років після аварії на Чорнобильській АЕС : тези доп. 4-ї міжнар. наук.-практ. конф., 19–21 черв. 2003 р. – Житомир, 2003. – С. 3–13.

272. Усовершенствование технологии производства маточной элиты льна-долгунца / В. Б. Ковалев, Г. П. Корниенко, О. М. Каминская, А. Г. Семений // Льноводство Украины на пути возрождения : сб. ст. / Ин-т сел. хоз-ва Полесья УААН [и др.]. – Житомир : Солярис, 2003. – С. 21–26.

2004

273. А. с. на сорт рослин Льон-довгунець сорт Світанок / Ковальов В. Б., Карпуніна І. І., Корнієнко Г. П. ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 00015001 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2004 р.

274. Технічні та олійні культури / В. Б. Ковальов, І. П. Карпець, М. І. Андрушків [та ін.] // Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Полісся і Західного регіону України / редкол.: М. В. Зубець, В. П. Ситник, Я. С. Гуков [та ін.]. – К. : Урожай, 2004. – С. 161–191.

2005

275. ДСТУ 4149:2003. Треста лляна. Технічні умови / розроб. Ковальов В. Б., Карпець І. П., Жуплатова Л. М. [та ін.]. – [Чинний 2004–01–01]. – К. : Держстандарт України, 2005. – 17 с.

276. Інструкція з апробації сортових маточних насаджень і садивного матеріалу хмелю / Ковальов В. Б., Шабликін В. В., Гудзій Ю. Б. [та ін.]. – К. : Нора-спрінт, 2005. – 37 с.

277. Положення з розсадництва хмелю / Ковальов В. Б., Шабликін В. В., Юрківський Й. М. [та ін.]. – К. : Нора-спрінт, 2005. – 22 с.

2006

278. Ковальов В. Б. Комплексна система виробництва хмелю / В. Б. Ковальов // Вісник аграрної науки. – 2006. – № 3/4. – С. 78–80.

2007

279. ДСТУ 3300:2007 Хмелярство. Терміни та визначення понять / розроб. Ковальов В. Б., Базилевська В. С., Юрківський Й. М. [та ін.]. – [Чинний від 2009-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007 – 25 с.

280. ДСТУ 4810.1:2007 Садивний матеріал хмелю. Сортові і садивні якості. Ч. 1. Розсадний матеріал хмелю. Технічні умови / розроб. Базилевська В. С., Ковальов В. Б., Юрківський Й. М. [та ін.]. – [Чинний від 2008-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007 – 54 с.

281. ДСТУ 4810.2:2007 Садивний матеріал хмелю. Сортові і садивні якості. Ч. 2. Саджанці хмелю. Технічні умови / розроб. Базилевська В. С., Ковальов В. Б., Юрківський Й. М. [та ін.]. – [Чинний від 2008-01-01]. – К. :

Держспоживстандарт України, 2007 – 54 с.

282. Ковальов В. Б. Результати наукових досліджень по льону Інституту сільського господарства Полісся / В. Б. Ковальов, О. Г. Семеній // Зб. наук. пр. Інституту луб'яних культур УААН. – 2007. – Вип. 4. – С. 111–115.

283. Ковальов В. Б. Удосконалення системи насінництва льону-довгунця та технології виробництва насіння / В. Б. Ковальов, О. Г. Семеній // Зб. наук. пр. Інституту луб'яних культур УААН. – 2007. – Вип. 4. – С. 116–120.

2008

284. А. с. на сорт рослин № 08203 Льон-довгунець сорт Журавка / розроб. Ковальов В. Б., Семеній О. Г., Камінська М. П., Мостовенко О. О., Карпуніна І. І. ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 05015002 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2008 р.

285. Ковальов В. Б. Оптимізація умов вирощування мікроживців хмелю культури *in Vitro* при акліматизації їх до зовнішніх умов / В. Б. Ковальов, Б. Ф. Кормільцев // Агропромислове виробництво Полісся. – 2008. – Вип. 1. – С. 28–30.

2009

286. ДСТУ 4099:2009 Хміль. Правила відбирання проб та методи випробовування / розроб. Базилевська В. С., Ковальов В. Б., Юрківський Й. М. [та ін.] – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2009 – 35 с.

287. ДСТУ 7028:2009 Рослинництво. Гранули хмелю. Технічні умови / розроб. Базилевська В. С., Венгер В. М., Гудзій Ю. Б., Ковальов В. Б. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2009. – 23 с.

288. ДСТУ 7029:2009 Рослинництво. Методи вирощування садивного матеріалу хмелю / розроб. Базилевська В. С., Венгер В. М., Гудзій Ю. Б., Ковальов В. Б. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2009 – 50 с.

289. Ковальов В. Б. Вплив систем удобрення на динаміку важких металів у ланцюгу ґрунт-рослина / В. Б. Ковальов, Д. Л. Чорний, О. І. Трембіцька // Вісник ЖНАЕУ. – 2009. – № 1. – С. 159–170.

290. Ковальов В. Б. Вплив способів сівби на продуктивність льону-довгунця / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик // Зб. наук. пр. Ін-ту землеробства УААН. – 2009. – Вип. 1–2. – С. 56–60.

291. Ковальов В. Б. Вплив удобрення на формування морфологічних показників рослин льону різних груп в метрологічних умовах зони Полісся / В. Б. Ковальов, О. М. Камінська, Т. Ф. Дмитренко // Агропромислове виробництво Полісся. – 2009. – № 1 (2). – С. 32–34.

292. Ковальов В. Б. Нові органо-мінеральні біоактивні добрива для відродження родючості ґрунту в короткоротаційній сівозміні / В. Б. Ковальов, А. Ф. Смаглій, О. І. Трембіцька // Аграрна наука – виробництво : наук.-інформ. бюл. – 2009. – № 6. – С. 16.

293. Ковальов В. Б. Сучасний стан і основні напрямки розвитку льону-довгунця та хмелю / В. Б. Ковальов, В. В. Шабликін, О. Г. Семеній // Комплексна програма розвитку сільського господарства Житомирської області у 2009–2010 роках та на період до 2015 року / М. М. Дейсан [та ін.] ; УААН, Голов. упр. агропромисл. розв. Житомир. облдержадмін., Центр наук. забезпечення агропромисл. вир-ва Житомир. обл., Ін-т сіл. госп-ва Полісся УААН. – Житомир : Рута, 2009. – С. 140–173.
294. Перспективні органо-мінеральні добрива для відновлення родючості ґрунту / В. Б. Ковальов, О. Ф. Смаглій, Д. Л. Чорний, О. І. Трембіцька // Аграрна наука – виробництву : наук.-інформ. бюл. – 2009. – №4. – С. 5–6.

2010

295. ДСТУ 7008:2009 Хміль. Технологія вирощування. Загальні вимоги / розроб. Бармаков М., Ільїнський Ю., Ковальов В. Б. – [Чинний від 2011-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 19 с.
296. ДСТУ 7027:2009 Селекція хмелю. Технологічний процес. Методи випробувань / розроб. Ковальов В. Б., Шабликін В. В., Юрківський Й. М. [та ін.]. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 26 с.
297. ДСТУ 7031:2009. Рослинництво. Методи захисту хмелю від шкідників, хвороб та бур'янів / розроб. Венгер В. М., Дереча О. А., Ковальов В. Б. [та ін.]. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 17 с.
298. ДСТУ 7067: 2009 Хміль. Технічні умови / розроб. В. Бармакова, Р. Білошицька, В. Ковальов [та ін.]. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 16 с.
299. Ковальов В. Б. Вплив удобрення на структуру врожаю різних видів льону та вихід олії / В. Б. Ковальов, О. Г. Семеній, Т. Ф. Дмитренко / Зб. наук. пр. Нац. наук. центру «Інститут землеробства НААН». – 2010. – Вип. 1–2. – С. 126–133.
300. Ковальов В. Б. Збереження та відродження родючості ґрунту в короткоротаційній сівозміні / В. Б. Ковальов, О. Ф. Смаглій, О. І. Трембіцька // Аграрна наука – виробництву : наук.-інформ. бюл. – 2010. – № 2. – С. 14–16.
301. Льон-довгунець, коноплі. Хміль / О. Ф. Смаглій, А. А. Майстер, В. Б. Ковальов [та ін.] // Наукові основи агропромислового виробництва в зоні Полісся і Західному регіоні України / редкол.: М. В. Зубець, В. П. Ситник, М. Д. Безуглий [та ін.]. – К. : Аграрна наука, 2010. – Розд. 4.4. – С. 260–303.
302. Селекція та первинне насінництво льону-довгунця : метод. рек. / М. І. Логінов, В. П. Динник, В. Б. Ковальов [та ін.] ; за ред. В. М. Кабанця ; Ін-т луб'яних культур Нац. акад. аграр. наук України . – Глухів, 2010. – 52 с.

2011

303. Інноваційний шлях розвитку хмелярства / [Ю. І. Савченко, В. Б. Ковальов, Т. Ю. Приймачук [та ін.] ; за ред. Ю. І. Савченка. – Житомир : Рута, 2011. – 112 с.
304. Історія Інституту сільського господарства Полісся (до 75-річчя заснування) / [Ю. І. Савченко, І. М. Савчук, В. Б. Ковальов та ін.] ; за ред. Ю. І. Савченка. – Житомир : Рута, 2011. – 344 с.
305. Ковальов В. Б. Вплив технологій збирання на врожайність насіння різних груп льону та на вихід олії / В. Б. Ковальов, Г. Ф. Дмитренко, Л. М. Юрченко // Механізація та електрифікація сільського господарства. – 2011. – Вип. 95. – 174–180.
306. Технологія вирощування та захист хмелю від шкідливих організмів : посібник / [В. М. Венгер, С. О. Трибель, В. Б. Ковальов та ін.] ; за ред. В. М. Венгера. – К. : Колобіг, 2011. – 195 с.

2012

307. Економічна ефективність альтернативних органо-мінеральних систем удобрення у короткоротаційній сівозміні / В. Б. Ковальов, Л. Д. Романчук, О. І. Трембіцька, В. В. Рибак // Агропромислове виробництво Полісся. – 2012. – Вип. 5. – С. 12–16.
308. Методичні рекомендації для проведення сортозаміни насаджень хмелю конкурентоздатними сортами в різних ґрунтово-кліматичних зонах / І. П. Штанько, В. Б. Ковальов, К. П. Михайліченко [та ін.]. – Житомир : ІСГП, 2012. – 24 с.
309. Формування кореневої системи хмелю *in vitro* залежно від біостимуляторів та їх концентрації / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик, І. П. Штанько, О. В. Черненко // Зб. наук. пр. Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків. – 2012. – Вип. 14 – С. 446–452.

2013

310. Ковальов В. Б. Вплив противірусних препаратів на регенерацію рослин хмелю культури *in vitro* / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик // Вісник ЖНАЕУ. – 2013. – № 1 (36), т. 1. – С. 30–36.
311. Ковальов В. Б. Вплив противірусних препаратів на ріст, розвиток та оздоровлення рослин хмелю культури *in vitro* / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик // Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем АПК : матеріали Всеукр. наук.–практ. конф. молодих вчених / ІСГ Полісся УААН. – Житомир : Рута, 2013. – С. 35–39.
312. Ковальов В. Б. Розробка методики застосування противірусних препаратів у поживних середовищах при оздоровленні та вирощуванні регенерантів хмелю / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик // Агропромислове виробництво Полісся. – 2013. – Вип. 6. – С. 73.

2014

313. А. с. на сорт рослин № 140616. Льон звичайний, довгунець сорт Надія / розроб. Бовсунівська В. Є., Камінська М. П., Ковальов В. Б., Мостовенко О. О., Семеній О. Г. ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся УААН. – № 10015002 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2014 р.
314. Адаптивність селекційних номерів льону-довгунця та нового сорту Журавка до погодних умов і елементів сортової агротехніки / Р. І. Рудик, В. Б. Ковальов, О. Г. Семеній, Є. М. Данкевич // Луб'яні та технічні культури. – 2014. – Вип. 3. – С. 111–116.
315. Ковальов В. Б. Вплив складу середовищ у поєднанні з противірусними препаратами на регенерацію різних сортів хмелю та наявність вірусної інфекції / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик, Б. Ф. Кормільцев // Агропромислове виробництво Полісся. – 2014. – Вип. 7. – С. 64–68.
316. Ковальов В. Б. Застосування регуляторів росту і розвитку рослин у сучасній біотехнології / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик // Наукові здобутки молоді – вирішенню проблем АПК : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених / ІСГ Полісся УААН. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. – 2014. – С. 47–49.
317. Методика хіміотерапії хмелю проти вірусних хвороб при вирощуванні і оздоровленні садивного матеріалу *in vitro* : метод. рек. / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик, Б. Ф. Кормільцев [та ін.]. – Житомир, 2014. – 20 с.

2015

318. Вплив регуляторів росту на інтенсивність коренеутворення у розсадного матеріалу та продуктивність маточних рослин хмелю / В. Б. Ковальов, Й. М. Юрківський, О. П. Стецюк, Л. Ю. Шпакевич // Агропромислове виробництво Полісся. – 2015. – Вип. 8. – С. 63–67.
319. Ковальов В. Б. Біологічна активність ґрунту за органічної системи вирощування культур у короткоротаційній сівоzmіні / В. Б. Ковальов, О. І. Трембіцька, Т. В. Радько // Агропромислове виробництво Полісся. – 2015. – Вип. 8. – С. 15–20.
320. Ковальов В. Б. Вплив п-амінобензойної кислоти (ПАБК) на регенерацію мікроживців хмелю на агроперліті / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик, І. А. Джус // Агропромислове виробництво Полісся. – 2015. – Вип. 8. – С. 83–86.
321. Молекулярно-генетична ідентифікація сортів хмелю звичайного (*Humulus lupulus* L.) за використанням SSR-маркерів : наук.-метод. рек. / В. Б. Ковальов, Б. Ф. Кормільцев, І. П. Штанько, О. В. Черненко. – Житомир : ІСГП, 2015. – 20 с.
322. Перспективи розвитку льонарства на Житомирщині / Р. І. Рудик, В. Б. Ковальов, Т. Ю. Приймачук [та ін.] ; Ін-т сіл. госп-ва Полісся НААН. – Житомир, 2015. – 25 с.
323. Рекомендації по застосуванню антивірусних препаратів / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик, Б. Ф. Кормільцев [та ін.] ; Ін-т сіл. госп-ва

Полісся НААН. – Житомир, 2015. – 24 с.

324. Формування підземної частини та врожаю хмелю залежно від глибини садіння рослин, отриманих біотехнологічним методом / В. Б. Ковальов, Н. П. Ратошнюк, Т. І. Козлик, Й. М. Юрківський // Агропромислове виробництво Полісся. – 2015. – Вип. 8. – С. 56–59.

325. Штанько І. П. Методика з ведення та тривалого збереження генотипів хмелю (*Humulus lupulus* L.) в колекції *in vitro* : наук.-метод. рек. / І. П. Штанько, В. Б. Ковальов, Б. Ф. Кормільцев. – Житомир : ІСГП, 2015. – 20 с.

326. Добринська Н.К. Встановлення оптимальних строків збирання нових сортів хмелю з підвищеним вмістом біологічно активних сполук : наук.-метод. рек. / Н.К. Добринська, Р.І. Рудик, Л.В. Проценко, В.Б. Ковальов та інші. – Житомир : ПП «Рута», 2015. – 27 с.

2016

327. Вплив агроперліту та піску у поживному середовищі на регенерацію мікроживців хмелю різних сортів / Т. І. Козлик, В. Б. Ковальов, І. А. Джус, Н. П. Ратошнюк // Вісник ЖНАЕУ. – 2016. – № 2 (56), т. 1. – С. 143–148.

328. Ковальов В. Б. Вплив концентрації поживних речовин у середовищі на регенерацію рослин хмелю культури *in vitro* / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик, Н. П. Ратошнюк // Агропромислове виробництво Полісся. – 2016. – Вип. 9. – С. 69–71.

329. Ковальов В. Б. Особливості формування врожаю льону олійного на Поліссі / В. Б. Ковальов, В. П. Ткачук, К. Д. Бучко // Агропромислове виробництво Полісся. – 2016. – Вип. 9. – С. 7–15.

330. Ковальов В. Б. Приживлюваність та коренетворення регенерантів хмелю при розмноженні / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик // Наука в сучасному світі : сб. публ. по матеріалам 5-й междунар. науч.-практ. конф. – К. : Мультидисципл. науч. журн. «Архивариус», 2016. – С. 96–100.

331. На основі результатів переробки та якості льонопродукції визначити напрямки наукових досліджень по удосконаленню інноваційних технологій виробництва льонарства : звіт про НДР (заключ.) / НААН України, Ін-т сіл. г-ва. Полісся ; кер. роботи В. Б. Ковальов ; викон. В. П. Ткачук [та ін.]. – Житомир, 2016. – 37 с. – № ДР 0116U004672.

332. Особливості вирощування картоплі в умовах Полісся при використанні мікродобрив та біопрепарату / В. Б. Ковальов, О. І. Трембіцька, Т. В. Клименко, В. О. Поліщук // Агропромислове виробництво Полісся. – 2016. – Вип. 9. – С. 25–28.

333. Штанько І. П. Результати досліджень геному сортів хмелю в умовах тривалого культивування *in vitro* / І. П. Штанько, В. Б. Ковальов, Б. Ф. Кормільцев // Агропромислове виробництво Полісся. – 2016. – Вип. 9. – С. 61–65.

2017

334. Ковальов В. Б. Врожай та якість насіння льону олійного на Поліссі України / В. Б. Ковальов, К. Д. Бучко // Оптимізація сучасних технологій в агрономії, захисті рослин та землеустрої: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 10-річчю створення каф. захисту рослин, 27–28 квіт. 2017 р. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – С. 145–149.
335. Ковальов В. Б. Удосконалення технології вирощування олійного льону на Поліссі / В. Б. Ковальов, К. Д. Бучко // Практика і теорія ефективного використання земельних ресурсів Полісся : матеріали наук.-практ. конф., 22–23 лют. 2017 р. – Житомир : Укрекобіокон, 2017. – С. 80–83.
336. Козлик Т. І. Удосконалення біотехнологічних методів оздоровлення хмелю від вірусних хвороб / Т. І. Козлик, В. Б. Ковальов // Оптимізація сучасних технологій в агрономії, захисті рослин та землеустрої: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 10-річчю створення каф. захисту рослин, 27–28 квіт. 2017 р. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – С. 61–64.
337. Моніторинг кислотності ґрунту Новоград-Волинського району Житомирської області / В. Б. Ковальов, О. І. Трембіцька, Т. В. Клименко, В. Г. Радько // Оптимізація сучасних технологій в агрономії, захисті рослин та землеустрої: матеріали всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 10-річчю створення каф. захисту рослин, 27–28 квіт. 2017 р. – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – С. 149–153.
338. Приймачук Т. Ю. Розвиток галузі льонарства в Україні / Т. Ю. Приймачук, Т. А. Штанько, В. Б. Ковальов // Вісник аграрної науки. – 2017. – № 7. – С. 68–75.
339. Проценко Л.В. Спосіб охмеління сула продуктами переробки хмелю залежно від кількісного вмісту та якісного складу в них альфа-кислот та їх ізомерів, полі фенолів, ксантогумолу та інших біологічно активних сполук. Наук.- практи.рекомєнд./ Л.В. Проценко, Р.І. Рудик, М.І.Ляшенко, В.Б. Ковальов та інші.-Житомир : ПП «Рута» , 2017.- 27с.
440. Ковальов В.Б.Формування врожаю льону олійного на Поліссі / В.Б. Ковальов, К.Д. Бучко //Мат. Наук.- практи. Конф. «Наукові читання – 2017 р. Теоретичні та практичні аспекти наукових досліджень у сфері агротехнологій та землеустрою». – Житомир : ЖНАЕУ, 2017. – с. – 48 – 50.

Патенти

1. Пат. 17567 А Україна, МПК А01 В 79/02. Спосіб вирощування льону-довгунцю / Г. І. Вілесов, О. Є. Давидова, В. Б. Ковальов, Г. П. Корнієнко, В. М. Мокрицький, В. С. Хілевич ; заявник і патентовласник Наук.-інж. центр по розробці та впровадженню технологій використання амонійно-карбонатних сполук у сіл. госп-ві «АКСО». – № 96124624 ; заявл. 11.12.96 ; опубл. 31.10.97.
2. Пат. 24155 Україна, МПК А 01 G 13/00, А 01 М 17/00. Спосіб боротьби з ґрунтовим шкідниками сільськогосподарських культур / В. Б. Ковальов,

Г. П. Корнієнко, В. В. Сірик, О. Є. Давидова, Г. І. Вілесов, В. М. Мокрицький ; заявник і патентовласник Наук.-інж. центр по розробці та впровадженню технологій використання амонійно-карбонатних сполук у сіл. госп-ві «АКСО». – № 97062666 ; заявл. 06.06.97 ; опубл. 30.10.98, Бюл. № 5.

Авторські свідоцтва

1. А. с. 53897 СССР. Влияние микробиологических процессов на выход и качество льноволокна при разных способах приготовления тресты / В. Б. Ковалев. – Заявл. 15.09.1965.
2. А. с. 363757 СССР, МКИ D 01c 1/02. Способ обработки лубяного сырья / В. Б. Ковалев. – № 1658976 ; заявл. 18.05.1971 ; опубл. 25.12.1972, Бюл. № 4.
3. А. с. 389180 СССР, МКИ D 01b 1/20. Воздушнотрепальная машина для лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Н. Кузнецов, Н. С. Кузнецова, Ю. И. Грушин. – № 1776002 ; заявл. 21.04.1972 ; опубл. 05.07.1973, Бюл. № 29.
4. А. с. 648663 СССР, МКИ D 01 В 1/32. Механизм разматывания рулонов лубяных культур / И. В. Баранов, В. Б. Ковалев, Ю. А. Медведев. – № 2443327 ; заявл. 11.01.1977 ; опубл. 25.02.1979, Бюл. № 7.
5. А. с. 749950 СССР, МКИ D 01 В 1/00. Способ оценки качества льняной тресты / М. Е. Егоров, А. Я. Лебедев, В. Б. Ковалев, Л. Ю. Гурвич, Ю. И. Грушин, П. Г. Волков. – № 2546956 ; заявл. 22.11.1977 ; опубл. 23.07.1980, Бюл. № 27.
6. А. с. 958513 СССР, МКИ D 01 В 1/10. Устройство для разделения на порции ленты из стеблей льна / В. А. Терехин, М. М. Ковалев, В. Б. Ковалев. – № 3227233 ; заявл. 29.12.1980 ; опубл. 15.09.1982, Бюл. № 34.
7. А. с. на сорт растений № 3745 Лен-долгунец Мрия / В. Б. Ковалев, И. И. Карпунина, Л. П. Лапицкая, С. И. Мусиенко, Г. П. Корниенко ; заявитель и патентообладатель НИИ сел. хоз-ва Нечерноземной зоны УССР. – № 4500, заявл. 30.03.1983 ; зарегистр. в Гос. реестре селекцион. достижений СССР 24 окт. 1984 г.
8. А. с. 1093283 СССР, МКИ А 01 D 45/06. Льноуборочный комбайн / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 3556163 ; заявл. 17.02.1983 ; опубл. 23.05.1984, Бюл. № 19.
9. А. с. 1097722 СССР, МКИ D 01 В 1/32. Механизм разматывания рулонов стеблей лубяных культур / В. Б. Ковалев. – № 3523110 ; заявл. 16.12.1982 ; опубл. 15.06.1984, Бюл. № 22.
10. А. с. 1106453 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковалев, И. В. Баранов. – № 3545440 ; заявл. 15.12.1982 ; опубл. 07.08.1984, Бюл. № 29.
11. А. с. 1166717 СССР, МКИ А 01 D 45/06. Способ уборки тресты льна из лент / В. Б. Ковальов. – № 3726344 ; заявл. 11.04.1984 ; опубл. 15.07.1985, Бюл. № 26.

12. А. с. 1184473 СССР, МКИ А 01 F 15/00, А 01 D 45/06. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковальов. – № 3724654 ; заявл. 11.04.1984 ; опубл. 15.10.1985, Бюл. № 38.
13. А. с. 1194319 СССР, МКИ А 01 F 15/00, А 01 D 45/06. Способ рулонирования стеблей льна / В. Б. Ковалев. – № 3713471 ; заявл. 22.03.1984 ; опубл. 30.11.1985, Бюл. № 44.
14. А. с. 1205808 СССР, МКИ А 01 D 45/06. Способ уборки льна / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 3713273 ; заявл. 20.03.1984. ; опубл. 23.01.1986, Бюл. № 3.
15. А. с. 1210712 СССР, МКИ А 01 D 45/06. Способ уборки льна / В. Б. Ковалев. – № 3729602 ; заявл. 26.04.1984 ; опубл. 15.02.1986, Бюл. № 6.
16. А. с. 1212358 СССР, МКИ А 01 F 15/00, А 01 D 45/06. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 3788356 ; заявл. 30.08.1984 ; опубл. 23.02.1986, Бюл. № 7.
17. А. с. 1214000 СССР, МКИ А 01 В 79/02. Способ выращивания льна / В. Б. Ковальов. – № 3830577 ; заявл. 09.10.1984 ; опубл. 28.02.1986, Бюл. № 8.
18. А. с. 1261580 СССР, МКИ А 01 F 15/00, А 01 D 45/06. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 3865359 ; заявл. 05.03.1985 ; опубл. 08.07.1986, Бюл. № 37.
19. А. с. 1417832 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковальов, В. Б. Мелегов. – № 4185516 ; заявл. 22.01.1987 ; опубл. 22.04.1988, Бюл. № 31.
20. А. с. 1521325 СССР, МКИ А 01 В 79/02. Способ выращивания льна / Ковалев В. Б., Мельник И. П. – № 4339109 ; заявл. 19.10.1987 ; опубл. 15.11.1989, Бюл. № 42.
21. А. с. 1556577 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Стенка рулонного пресс-подборщика / В. Б. Ковальов, В. Б. Мелегов. – № 4397793 ; заявл. 28.03.1988 ; опубл. 15.04.1990, Бюл. № 14.
22. А. с. 1564698 СССР, МКИ А 01 F 15/00. Способ рулонирования стеблей лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 4411588 ; заявл. 09.03.1988 ; опубл. 15.05.1990, Бюл. № 18.
23. А. с. 1628934 СССР, МКИ А 01 F 15/07, 15/14. Обматывающий аппарат рулонного пресс-подборщика для льна / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 4665870 ; заявл. 12.01.1989. ; опубл. 23.02.1991, Бюл. № 7.
24. А. с. 1658893 СССР, МКИ А 01 F 15/07, А 01 D 45/06. Рулонный пресс-подборщик лубяных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 4643413 ; заявл. 02.12.1988. ; опубл. 30.06.1991, Бюл. № 24.
25. А. с. 1690607 СССР, МКИ А 01 F 25/08. Сушилка рулонов сельскохозяйственных культур / В. Б. Ковалев, В. Б. Мелегов. – № 4686301 ; заявл. 02.03.1989 ; опубл. 15.11.1991, Бюл. № 42.
26. А. с. на сорт рослин № 303 Льон-довгунець Синільга / Ковальов В. Б., Карпуніна І. І., Вигівська М. П., Мусієнко С. І., Лапицька Г. І.; заявник і патентовласник НДІ сіл. госп-ва Нечерноземної зони УРСР. – № 9204938 ; заявл. 28.11. 1991 р., зареєстр. в Реєстрі сорті рослин України в 1995 р.

27. А. с. 1738199 СССР, МКИ А 01 N 25/24, С 05 G 5/00. Прилипатель для водных растворов стимулирующих рост растений препаратов / В. Б. Ковалев, А. А. Суйко, И. А. Мельник, Б. М. Романюк, Р. В. Сушков. – № 1247340 ; заявл. 17.05.89 ; опубл. 07.06. 92, Бюл. № 21.
28. А. с. 1770468 СССР, МКИ D 01 B 1/48. Способ сушки льносырья / Л. А. Чурсина, К. Н. Клевцов, В. Б. Ковалев. – № 4906951 ; заявл. 13.12.1990 ; опубл. 23.10.1992, Бюл. № 39.
29. А. с. 1790359 СССР, МКИ А 01 K 67/033. Установка для промышленного размножения дождевых червей / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев, С. И. Коржан. – № 4884816/15 ; заявл. 16.10.90 ; опубл. 23.01.93, Бюл. № 3.
30. А. с. 1801105 СССР, МКИ С 05 F 11/00. Способ производства биогумуса / И. А. Мельник, В. Б. Ковалев, С. И. Коржан, В. Д. Гуцуляк. – № 4934567/15 ; заявл. 12.03.93 ; опубл. 07.03.93, Бюл. № 9.
31. А. с. на сорт рослин № 1736. Льон-довгунець Персей / В. Б. Ковальов, І. І. Карпуніна, М. П. Вигівська, Г. П. Корнієнко ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 94015001 ; заявл. 17.11.94, зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 1999 р.
32. А. с. на сорт рослин № 1735. Льон-довгунець Ірма / В. Б. Ковальов, І. І. Карпуніна, М. П. Вигівська, Г. П. Корнієнко ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 95015001 ; заявл. 29.12.95, зареєстр. в Реєстрі сортів рослин України в 1999 р.
33. А. с. на сорт рослин № 1613. Лядвенець рогатий сорт Динамо / В. Б. Ковальов, О. В. Вишневська, В. В. Чернуський, В. Д. Бугайов, А. О. Бабич, Л. І. Ворона, В. А. Белаш ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 01119001 ; заявл. 19.07. 2001 р., зареєстр. в Реєстрі сортів рослин України в 2002 р.
34. А. с. на сорт рослин № 0321 Сардела сорт Іскоростень (*Ornithopus sativus* Brot.) / В. Б. Ковальов, О. В. Вишневська, В. І. Янчук, Л. І. Ворона, В. Д. Бугайов, В. А. Белаш ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 02132001 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2003 р.
35. А. с. на сорт рослин № 0322 Горох польовий сорт Звягельський / В. Б. Ковальов, В. О. Іванюк, О. В. Вишневська, Л. І. Ворона, І. Ю. Ратошнюк, В. В. Чернуський, Т. А. Чернуська ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 01048001 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2003 р.
36. А. с. на сорт рослин Льон-довгунець сорт Світанок / В. Б. Ковальов, І. І. Карпуніна, Г. П. Корнієнко ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 00015001 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2004 р.
37. А. с. на сорт рослин № 08203 Льон-довгунець сорт Журавка / розроб. В. Б. Ковальов, О. Г. Семеній, М. П. Камінська, О. О. Мостовенко, І. І. Карпуніна ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся. – № 05015002 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2008 р.
38. А. с. на сорт рослин № 140616. Льон звичайний, довгунець сорт Надія / розроб. В. Є. Бовсунівська, М. П. Камінська, В. Б. Ковальов, О. О. Мостовенко, О. Г. Семеній ; заявник і патентовласник Ін-т сіл. госп-ва Полісся УААН. – № 10015002 ; зареєстр. в Реєстрі сортів рослин в 2014 р.

Стандарти

1. ГОСТ 20433-75. Лен-долгунец. Термины и определения / разработ. В. С. Новоселов, Т. В. Ефремова, В. Б. Ковалев [и др.]. – Введ. 1976–01–01. – М. : Госстандарт СССР, 1975. – 17 с.
2. ДСТУ 4149:2003. Треста лляна. Технічні умови / розроб. Ковальов В. Б., Карпець І. П., Жуплатова Л. М. [та ін.]. – [Чинний 2004–01–01]. – К. : Держстандарт України, 2005. – 17 с.
3. ДСТУ 3300:2007 Хмелярство. Терміни та визначення понять / розроб. Ковальов В. Б., Базилевська В. С., Юрківський Й. М. [та ін.]. – [Чинний від 2009-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007 – 25 с.
4. ДСТУ 4810.1:2007 Садивний матеріал хмелю. Сортові і садивні якості. Ч. 1. Розсадний матеріал хмелю. Технічні умови / розроб. Базилевська В. С., Ковальов В. Б., Юрківський Й. М. [та ін.]. – [Чинний від 2008-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007 – 54 с.
5. ДСТУ 4810.2:2007 Садивний матеріал хмелю. Сортові і садивні якості. Ч. 2. Саджанці хмелю. Технічні умови / розроб. Базилевська В. С., Ковальов В. Б., Юрківський Й. М. [та ін.]. – [Чинний від 2008-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2007 – 54 с.
6. ДСТУ 4099:2009 Хміль. Правила відбирання проб та методи випробовування / розроб. Базилевська В. С., Ковальов В. Б., Юрківський Й. М. [та ін.]. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2009 – 35 с.
7. ДСТУ 7028:2009 Рослинництво. Гранули хмелю. Технічні умови / розроб. В. Базилевська, В. Венгер, Ю. Гудзій, В. Ковальов. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2009. – 23 с.
8. ДСТУ 7029:2009 Рослинництво. Методи вирощування садивного матеріалу хмелю / розроб. В. Базилевська, В. Венгер, Ю. Гудзій, В. Ковальов. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2009 – 50 с.
9. ДСТУ 7008:2009 Хміль. Технологія вирощування. Загальні вимоги / розроб. Бармаков М., Ульїнський Ю., Ковальов В. Б. – [Чинний від 2011-01-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 19 с.
10. ДСТУ 7027:2009 Селекція хмелю. Технологічний процес. Методи випробувань / розроб. Ковальов В. Б., Шаблакін В. В., Юрківський Й. М. [та ін.]. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 26 с.
11. ДСТУ 7031:2009. Рослинництво. Методи захисту хмелю від шкідників, хвороб та бур'янів / розроб. Венгер В. М., Дереча О. А., Ковальов В. Б. [та ін.]. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 17 с.
12. ДСТУ 7067:2009 Хміль. Технічні умови / розроб. В. Бармакова, Р. Білошицька, В. Ковальов [та ін.]. – [Чинний від 2011-07-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2010. – 16 с.

Книги

1. Лен-долгунец : [монография] / И. Ф. Дюев, В. Б. Ковалев, М. Е. Егоров [и др.] ; под общ. ред. М. М. Труша. – М. : Колос, 1976. – 349 с.
2. Операционная технология комбайновой уборки и послеуборочной обработки льна-долгунца / В. Б. Ковалев, В. А. Толковский, В. М. Луценко [и др.]. – М. : Россельхозиздат, 1977. – 160 с.
3. Справочник льновода / [А. Н. Марченков и др.] ; сост. В. Б. Ковалев. – 2-е изд. – М. : Моск. рабочий, 1978. – 256 с.
4. Ковалев В. Б. Общая технология льняного производства : учебник для сред. проф.-техн. училищ / В. Б. Ковалев. – М. : Легкая и пищевая промышленность, 1983. – 142 с.
5. Ковальов В. Б. Індустріальна технологія у льонарстві / В. Б. Ковальов, Д. С. Смик. – К. : Урожай, 1985. – 72 с.
6. Ковальов В. Б. Механізація робіт у льонарстві / В. Б. Ковальов, С. І. Панченко, І. А. Мельник. – Ужгород : Карпати, 1988. – 135 с.
7. Ковальов В. Б. Інтенсивна технологія вирощування льону / В. Б. Ковальов., Т. А. Мельник. – К. : Знання, 1989. – 48 с.
8. Мельник И. А. Защита льна-долгунца / Мельник И. А., Ковалев В. Б. – М. : Агропромиздат, 1991. – 60 с.
9. Рекомендації з ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур у господарствах Житомирської області / В. О. Бистрицький, Ю. І. Савченко, В. Б. Ковальов [та ін.] ; відп. за вип. В. М. Холявінський. – Житомир : Обл. друкарня, 1995. – 112 с.
10. Технологія вирощування та захист хмелю від шкідливих організмів : посібник / [В. М. Венгер, С. О. Трибель, В. Б. Ковальов та ін.] ; за ред. В. М. Венгера. – К. : Колобіг, 2011. – 195 с.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИРОБНИЦТВУ

1. Рекомендации льноводу / В. Б. Ковалев [и др.]. – М. : Колос, 1975. – 20 с.
2. Рекомендации по возделыванию и уборке льна-долгунца / В. Б. Ковалев, Долгов Б. И., Быков Н. Н. [и др.]. – М. : Колос, 1977. – 28 с.
3. Рекомендации по повышению эффективности производства льна-долгунца в Калининской области / В. Б. Ковалев [и др.]. – Калинин, 1978. – 37 с.
4. Ковалев В. Б. Возделывание льна / В. Б. Ковалев // Методические рекомендации по внедрению научно обоснованной системы земледелия в хозяйствах Житомирской области / НИИСХ Нечерноземной зоны УССР. – Житомир, 1982. – С. 135–141.
5. Рекомендації по виробничому застосуванню композиції М на посівах льону-довгунця / Ковальов В. Б., Костюк Б. А., Мельник М. А., Капець І. П. –

Івано-Франківськ : Облтипографія, 1985. – 4 с.

6. Ковалев В. Б. Рекомендації по передуборочному підсушиванню льна десикантами / Ковалев В. Б., Труш М. М., Костюк Б. А. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1986. – 5 с.

7. Ковальов В. Б. Рекомендації по боротьбі з бур'янами, шкідниками та хворобами в посівах льону-довгунця / Ковальов В. Б., Мельник І. П., Капець І. П. – Івано-Франківськ : ЦНТІ, 1986. – 17 с.

8. Рекомендації по вирощуванню і первичній переробці льна по прогресивній технології в колхозах і совхозах УРСР / Ковалев В. Б. [и др.]. – К. : Госагропром УРСР, 1986. – 30 с.

9. Рекомендації по комбайновому збиранню льону та переробки льноворохи в умовах 1986 року / Ковальов В. Б., Костюк Б. А., Мельник І. П., Зозульчак М. Д. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1986. – 10 с.

10. Рекомендації по напівпаровому обробітку ґрунту під льон-довгунець / В. Б. Ковальов, Б. А. Костюк, І. П. Мельник, І. П. Капець. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1986. – 6 с.

11. Ковальов В. Б. Рекомендації по виробничому застосуванню гербіциду глін і туліген на посівах льону-довгунця / В. Б. Ковальов, І. П. Мельник, І. П. Капець. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1987. – 6 с.

12. Рекомендації по вирощуванню льна-долгунца по прогресивній технології в умовах Івано-Франківської області / Ковалев В. Б., Костюк Б. А., Мельник І. А. [и др.]. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1987. – 19 с.

13. Ковалев В. Б. Рекомендації по боротьбі з пиреем повзучим в посівах льна / Ковальов В. Б., Костюк Б. А., Мельник І. А. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1988. – 11 с.

14. Рекомендації по прокатній-поточної рулонної технології збирання, реалізації і переробці льна / Ковалев В. Б., Мелегов В. Б., Степовий Н. Л. [и др.]. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1988. – 12 с.

15. Рекомендації по інтегрованій захисті рослин / Ковальов В. Б., Костюк Б. А., Козыра Б. С., Мельник І. А. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1988. – 10 с.

16. Рекомендації по удобренню льону-довгунця, що вирощується за інтенсивною технологією / Ковальов В. Б., Абрамик М. І., Костюк Б. А., Мельник І. А. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1988. – 18 с.

17. Рекомендації по інтегрованій екологічно безпечної системи боротьби з шкідниками, захворюваннями і сорняками льна в умовах Прикарпаття / Ковалев В. Б. [и др.]. – Івано-Франківськ : Облтипографія, 1989. – 16 с.

18. Рекомендації по використанню гуммату натрію при вирощуванні льна-долгунца по інтенсивній технології / Ковалев В. Б., Костюк Б. А., Мельник І. А., Андрушків М. І. – Івано-Франківськ : ЦНТІ, 1989. – 9 с.

19. Рекомендації з ресурсозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур у господарствах Житомирської області /

В. О. Бистрицький, Ю. І. Савченко, В. Б. Ковальов [та ін.] ; відп. за вип. В. М. Холявінський. – Житомир : Обл. друкарня, 1995. –112 с.

20. Ковальов В. Б Рекомендації по вирощуванню льону в умовах 1996 р. / Ковальов В. Б., Скорченко А. Ф. – К., 1996. – 4 с.

21. Ковальов В. Б Рекомендації по застосуванню нового протизлакового гербіциду Шогуну / Ковальов В. Б., Скорченко А. Я. – К. : Мінсільгосппрод України, 1996. – 4 с.

22. На допомогу апробатору : рекомендації / Ковальов В. Б., Галич М. А., Герасимчук В. І. [та ін.]. – Житомир, 2001. – 46 с.

23. Рекомендації по вирощуванню озимих зернових культур під урожай 2004 року в агроформуваннях Житомирської області / Ковальов В. Б., Рудченко М. М., Галич М. А. – Житомир, 2003. – 20 с.

24. Рекомендації по застосуванню антивірусних препаратів / В. Б. Ковальов, Т. І. Козлик, Б. Ф. Кормільцев [та ін.] ; Ін-т сіл. госп-ва Полісся НААН. – Житомир, 2015. – 24 с.

25. Проценко Л. В. Спосіб охмеління сусла продуктами переробки хмелю залежно від кількісного вмісту та якісного складу в них альфа-кислот та їх ізомерів, полі фенолів, ксантогумолу та інших біологічно активних сполук. Наук.- практи.рекоменд./ Л. В. Проценко, Р. І. Рудик, М. І. Ляшенко, В. Б. Ковальов та інші.-Житомир : ПП «Рута» , 2017.- 27с.

Література про життя та діяльність

Віталій Ковальов / Бібліометрика української науки. – Режим доступу: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=J-ju9boAAAAJ&hl=uk>

Капітула Л. Л. Ковальов Віталій Борисович // Енциклопедія Сучасної України / Ін-т енцикл. дослідж. НАН України. – К. : Преса України, 2013. – Т. 13. – С. 481.

Іменний покажчик співавторів

Абрамик М. І. – 155
Андрушків М. І. – 169, 172, 274
Бабич А. О. – 248
Базилевська В. С. – 279, 280, 281, 286, 287, 288
Баканова О. М. – 211, 219, 228
Баранов І. В. – 72, 95
Барановський М. М. – 263, 269
Бармаков М. – 295
Бармакова В. – 298
Белаш В. А. – 248, 259
Биков М. М. – 27, 32, 54, 63, 79
Бистрицький В. О. – 221
Білошицька Р. – 298
Білявський Ю. А. – 242
Бовсунівська В. Є. – 313
Бовсунівський В. В. – 108
Бовсунівський М. В. – 102, 146, 204, 209
Боярченкова М. М. – 76, 86
Бугайов В. Д. – 248, 259
Бучко К. Д. – 328, 333, 334
Венгер В. М. – 287, 288, 297, 306
Вигівська М. П. – 192, 210, 212, 254
Вишневська О. В. – 248, 253, 259, 260
Вілесов Г. І. – 230, 236, 252
Волков П. Г. – 78
Ворона Л. І. – 246, 248, 259, 260
Галич М. А. – 246, 251, 256, 270
Герасимчук В. І. – 251, 258
Голобородько П. А. – 269
Городній М. М. – 175
Гречко В. Т. – 203
Грушин Ю. І. – 23, 30, 78
Гудзій Ю. Б. – 276, 287, 288
Гудзь Г. А. – 267
Гурвіч Л. Ю. – 78
Гуцуляк В. Д. – 113, 164, 193, 207
Давидова О. Є. – 230, 236, 252
Данкевич С. М. – 314
Денисенко А. Г. – 187
Дереча О. А. – 297
Динник В. П. – 302
Джус І. А. – 320, 326

Дмитренко Т. Ф. – 291, 299, 305
Долгов Б. І. – 63, 69, 79
Доля В. Б. – 213
Дударев Є. І. – 69
Дюев І. Ф. – 25, 31, 51
Єгоров М. Є. – 20, 21, 51, 58, 78
Єфремова Т. В. – 35
Жигадко Ф. Ф. – 120
Жидецький С. М. – 129
Жуплатова Л. М. – 275
Зозульчак М. Д. – 126
Іванюк В. О. – 260
Камінська М. П. – 313
Камінська О. М. – 261, 272, 284, 291
Карпець І. П. – 17, 18, 20, 21, 114, 124, 127, 133, 220, 249, 257, 268, 269, 274, 275
Капітула Л. Л. – 234
Карпунін Ф. М. – 41, 47, 49, 64, 66, 75
Карпуніна І. І. – 85, 92, 104, 144, 167, 168, 192, 210, 212, 233, 254, 273, 284
Кирдан Л. М. – 151
Клевцов К. М. – 202
Клименко Т. В. – 331, 336
Ковальов М. М. – 81
Ковальчук В. П. – 21
Коз'якова Є. М. – 67
Козира Б. С. – 153
Козлик Т. І. – 266, 290, 309, 310, 311, 312, 315, 316, 317, 320, 323, 324, 326, 327, 329, 335
Коржан С. І. – 206, 207
Кормільцев Б. Ф. – 285, 315, 317, 321, 323, 325, 332
Корнієнко Г. П. – 85, 92, 104, 144, 167, 168, 210, 212, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 236, 240, 245, 252, 253, 254, 255, 261, 268, 272, 273
Костюк Б. А. – 113, 114, 123, 126, 127, 139, 145, 150, 154, 155, 161, 169, 172, 200
Крипайтіс А. А. – 4
Кузнецов В. М. – 22, 23
Кузнецова М. С. – 23
Кушнарьова С. М. – 238
Кушнерук В. М. – 128
Лапицкая Л. П. – 85, 192
Лебедев Я. А. – 20, 78
Лисюк А. І. – 147
Литвиненко В. Г. – 215, 216, 217
Ліпницька В. Ф. – 52, 60
Логінов М. І. – 249, 302
Луценко В. М. – 62

Майстер А. А. – 301
Максюк В. Д. – 187
Маласай В. М. – 240, 245
Марєєва З. І. – 34, 56, 76, 86
Марченков А. М. – 71
Машков Є. А. – 57
Маюк А. Є. – 193
Медведєв Ю. А. – 72
Мелегов В. Б. – 83, 88, 91, 93, 96, 97, 99, 100, 103, 115, 117, 119, 120, 130, 134,
135, 136, 140, 142, 143, 149, 153, 173, 174, 176, 182, 189, 190, 191
Мельник І. А. – 113, 114, 124, 126, 127, 133, 138, 139, 145, 148, 150, 154, 155,
156, 160, 161, 162, 163, 164, 166, 169, 172, 175, 186, 193, 197, 198, 199, 200,
201, 205, 206, 207
Мельничук А. О. – 271
Михайліченко К. П. – 308
Мокрицький В. М. – 230, 232, 236, 252
Мостовенко О. О. – 284, 313
Моторіна Р. І. – 77, 86
Мусієнко С. І. – 85, 192
Нетреба А. Г. – 84, 87, 88, 98, 109, 110, 113, 135, 137, 146, 159, 265
Никитюк О. А. – 240
Новосьолов В. С. – 35
Новожилов М. П. – 43
Олександрова Т. А. – 37
Осадчук Л. С. – 122
Острик М. М. – 237
Панченко С. І. – 148
Петрова Л. І. – 61
Поліщук В. О. – 331
Понажев В. П. – 188
Приймачук Т. Ю. – 303, 322, 337
Проценко Л. В. . – 326, 339
Радько Т. В. – 319, 336
Ратошнюк І. Ю. – 260
Ратошнюк Н. П. – 324, 326, 327
Рибак В. В. – 307
Рибак М. Ф. – 242, 247
Рогаш А. Р. – 12, 25, 31, 33, 80
Романчук Л. Д. – 307
Романюк Б. М. – 186, 201
Рудик Р. І. – 241, 243, 247, 314, 322
Рудченко М. М. – 256, 270
Савченко Ю. І. – 221, 271, 303, 304
Савчук І. М. – 304
Самкевич Т. І. – 211, 219, 220
Сахненко В. В. – 213, 214, 217, 218, 227, 235

Сваха А. Є. – 176
Семеній О. Г. – 258, 272, 282, 283, 284, 293, 299, 313, 314
Семченко В. І. – 239, 258
Сергєєва В. В. – 34
Сергєєв І. П. – 34, 42, 54, 80
Сергєєва Л. П. – 68
Сенченко Г. І. – 37
Сірик В. В. – 236
Скорченко А. Ф. – 177, 178, 179, 180, 184, 185, 195, 203, 208, 219, 220, 224,
225, 257
Смаглій О. Ф. – 239, 292, 294, 300, 301
Смик Д. С. – 112
Сорока В. П. – 111, 122, 128, 147, 151, 167, 168, 177, 178, 179, 180, 181, 184,
185, 195, 208, 262, 264
Старовойт Ю. А. – 151
Степовий М. Л. – 153
Стецюк О. П. – 318
Стрельченко В. П. – 244
Суйко А. А. – 201
Сушков Р. В. – 201
Терехін В. А. – 81
Тивончук С. А. – 166
Тихомирова В. Я. – 17, 18, 21, 61
Ткачук В. П. – 328, 330
Токовий П. А. – 111
Толковський В. А. – 62
Трембїцька О. І. – 289, 292, 294, 300, 307, 319, 331, 336
Трибель С. О. – 306
Труш М. М. – 33, 40, 41, 42, 43, 51, 54, 123, 188
Льїнський Ю. – 295
Федорова Л. М. – 22
Фещенко В. П. – 267
Хілевич В. С. – 230, 252
Хомяк А. Г. – 131
Черненко О. В. – 309, 321
Чернуська Т. А. – 260
Чернуський В. В. – 248, 253, 260
Чорний Д. Л. – 289, 294
Чурсіна Л. А. – 202
Шаблікін В. В. – 250, 276, 277, 293, 296
Шпакевич Л. Ю. – 318
Штанько І. П. – 308, 309, 321, 325, 332
Штанько Т. А. – 337
Юрківський Й. М. – 277, 279, 280, 281, 286, 296, 318, 324
Юрченко Л. М. – 305
Янчук В. І. – 259

Предметно-тематичний покажчик

- Агрометеорологія – 168
Аміачна вода – 6, 9, 11, 26
Біогумус – 166, 193, 197, 198, 205, 207
Важкі метали – 289
Вапнування – 162
Вермикультура (дощові черв'яки) – 157, 166, 175, 198, 206
Вуглеамонійні солі – 229, 232
Гербіциди – 185, 215, 216, 225, 227, 235
Горох польовий – 260
Десиканти – 123
Економічна ефективність виробництва льону – 42, 43, 54, 70, 108, 147, 151, 234
Економічна ефективність льонопереробки – 42, 43
Енергозберігаючі технології – 217, 266
Захист льону-довгунця – 114, 124, 133, 145, 146, 154, 159, 163, 171, 185, 186, 199, 215, 218, 238, 242, 265
Захист сільськогосподарських культур – 164, 213, 214, 216, 225, 227, 235, 236, 323
Зберігання льону-довгунця – 58
Збирання льону-довгунця – 42, 43, 54, 62, 63, 115, 116, 123, 126, 129, 130, 183, 188, 226, 239, 305
Зернові культури – 227, 270
Картопля – 104, 331
Кислотність ґрунту – 162, 336
Комплексні добрива – 165
Коноплі – 267, 301
Лядвенець рогатий – 248
Льноворох – 91, 99, 100, 126, 142
Льон олійний – 305, 328, 333, 334
Льонарство – 4, 33, 34, 40, 41, 52, 53, 59, 60, 63, 71, 74, 79, 80, 82, 84, 97, 100, 110, 111, 112, 113, 118, 120, 122, 125, 127, 128, 131, 132, 138, 141, 147, 150, 151, 160, 176, 257, 258, 269, 274, 282, 302, 322, 330, 337
Льонарство на радіоактивно забруднених ґрунтах – 204, 222, 223
Льон-довгунець – 12, 35, 47, 50, 51, 53, 63, 69, 70, 79, 80, 82, 85, 90, 92, 97, 98, 104, 106, 109, 113, 118, 120, 127, 128, 132, 135, 139, 141, 150, 152, 155, 156, 160, 167, 168, 169, 177, 178, 179, 181, 185, 187, 194, 196, 197, 204, 209, 215, 217, 224, 230, 233, 243, 245, 247, 252, 258, 264, 265, 266, 272, 282, 283, 290, 291, 293, 301, 302
Льоноволокно – 1, 3, 7, 8, 29, 30, 86, 89,
Льоносолома – 5, 8, 20, 22, 30, 36, 56, 77, 86, 158
Льонотреста – 2, 3, 7, 31, 78, 86, 87, 88, 102, 105, 136, 158, 211, 219, 226, 275
Механізація льонарства – 32, 48, 49, 54, 62, 64, 66, 75, 83, 87, 88, 90, 93, 97, 98, 107, 112, 121, 130, 134, 135, 136, 137, 148, 149, 153, 180, 182, 184
Механізація переробки льону – 23, 30, 57, 72, 81, 91, 94, 96, 99, 103

Мочильна рідина – 9, 10, 15, 16, 17, 18, 21, 26, 27, 44, 73
Мочка льону – 6, 9, 10, 11, 19, 44, 73
Насінництво льону – 144, 178, 179, 194, 203, 208, 240, 245, 249, 255, 261, 268, 272, 283, 302
Обробіток ґрунту під льон – 152, 162
Обробка луб'яної сировини – 13, 14, 24
Органо-мінеральні добрива – 292, 294, 306
Первинна обробка льону – 20, 24, 53, 56, 62, 96, 99, 100, 125, 126, 142, 158, 183
Польові дослідження – 69
Посів льону – 179, 290, 264
Радіоактивно забруднені ґрунти – 204, 267, 271
Регулятори росту – 163, 315, 200, 201, 243
Ресурсозберігаючі технології в рослинництві – 221, 246
Ретарданти – 163, 178
Ріпак – 246, 256
Родючість ґрунту – 292, 294, 300, 319
Рулонна технологія збирання льону – 72, 94, 129, 130, 134, 136, 137, 140, 143, 149, 153, 173, 174, 180, 182, 184, 189, 190, 191
Рулонний прес-підбирач – 95, 106, 117, 119, 140, 173, 184, 189, 190
Сардела – 259
Селекція льону-довгунця – 67, 233, 249, 302, 314
Селекція сільськогосподарських культур – 253
Сорти льону-довгунця – 85, 92, 104, 192, 210, 212, 228, 231, 245, 254, 255, 261, 263, 273, 284, 313, 314
Стічні води – 15, 28
Сушка льоносировини – 91, 103, 142, 202
Технологічні карти – 53, 132
Удобрення льону-довгунця – 16, 17, 18, 21, 27, 61, 155, 161, 169, 170, 172, 178, 197, 200, 205, 229, 232, 241, 247, 291, 299
Удобрення сільськогосподарських культур – 165, 193, 198, 289, 292, 307
Хміль – 250, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 285, 286, 287, 288, 293, 295, 296, 297, 298, 303, 306, 308, 309, 310, 311, 312, 315, 317, 318, 320, 321, 324, 325, 326, 327, 329, 332, 335
Цукрові буряки – 216
Якість льоноволокна – 29, 30, 45, 46, 50, 55, 211, 237,
Якість льоносировини – 55, 65, 68, 76, 77, 78, 110, 129, 183, 220

Зміст

Передмова.....	4
Віталій Борисович Ковальов.....	5
Vitaliy Borisovich Kovalev.....	9
Основні дати життя і діяльності.....	12
The main dates of life and work.....	15
Життєвий і науковий шлях В. Б. Ковальова.....	19
Vitaliy Borisovich Kovale's life and science pat.....	33
Хронологічний показчик публікацій.....	42
Патенти.....	68
Авторські свідоцтва.....	69
Стандарти.....	72
Книги.....	73
Рекомендації виробництву.....	73
Література про життя та діяльність.....	75
Іменний покажчик співавторів.....	76
Предметно-тематичний покажчик.....	80

Для нотаток

Для нотаток